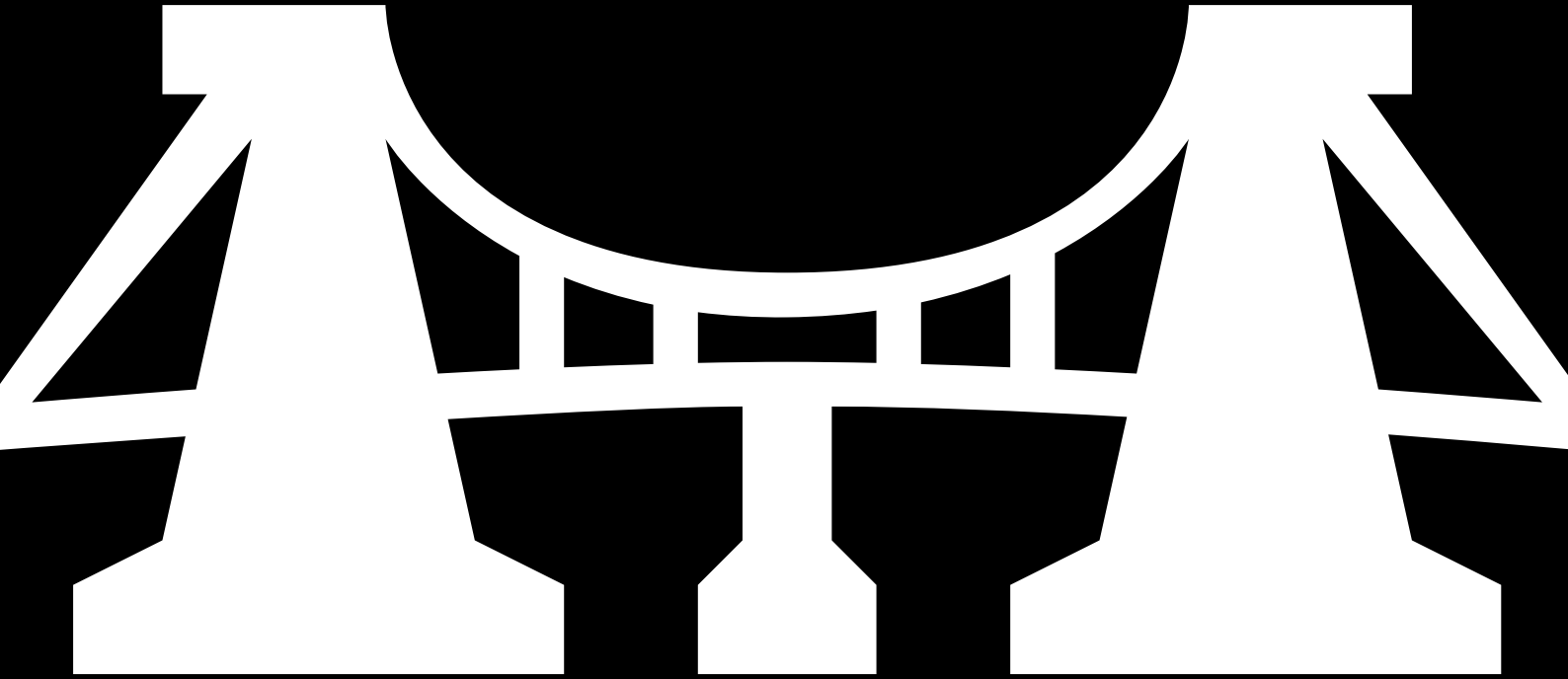

MüTercüman

Kültür ve Çeviri Dergisi / Yıl 2018 Sayı: 04

Bu sayıda...

Dilek Toraman, Tatyana Bayzar Çarıklıyan, Emine Gülsev,
Sevda Can – Temam Erdaloğlu, Gülşen Saralı Büşra Kaya – Büşranur Torun,
Asena Tunalı, Ayşenur Tekin, Ensar Macit, Hüseyin Burak Ekseli

ÖN KAPAK İÇİ

Başkan'dan

İstanbul Aydın Üniversitesi günümüz toplumunun beklentilerine karşılık veren, bilgi kullanımına ve teknolojilerine hâkim insan gücünü yetiştirmeyi hedeflemiş, akademik vizyonumuza uygun bilimsel çalışmalarını süreli yayına dönüştürerek sizlerle buluşturmanın heyecanını taşımaktadır.

İstanbul Aydın Üniversitesi ülkemizin geleceği olan genç bilim adamlarının yetişmesinde büyük çaba sarf etmekte, üstün niteliklere sahip gençlerin ülkemiz ve ilim dünyasına kazandırılmasını hedeflemektedir. İnsan yetiştirmenin vazgeçilmezleri olan eğitim öğretim, araştırma ve yayın olduğuna göre, her birinde üst düzeyde kaliteyi yakalamak, her bilimsel kuruluşun hedefi ve yarışı olmalıdır.

Bu yarışta üniversitemiz ön sıralarda yer almayı ana stratejileri içinde belirlemiştir. Sadece kendi içinde değil, bilgiyi daha geniş kitlelerle paylaşmaya da ayrı bir önem vermekte, yayınlar suretiyle bilgiyi daha geniş kitlelere ulaştırmaya gayret göstermektedir.

Bu amaca yönelik olarak Yabancı Diller Yüksekokulu öğretim görevlileri ve öğrencilerinin çıkardığı Mütercüman dergisinin ikinci sayısı okurlarıyla buluşuyor. Bu gayrette emeği geçenleri içtenlikle kutluyorum.

Dr. Mustafa Aydın

Mütevelli Heyet Başkanı

Rektör'den

Sürelî yayınlar, ortaya çıkışından bu yana, yayımlandıkları bilim alanının en yeni ve güncel bilgilerine ulaşmaya aracılık eden temel kaynaklar olmuştur. Bu dergilerin amacı, bilim insanları arasındaki iletişimi sağlamak; yapılan bilimsel çalışmalarını, alana ilgi duyanlara aktarmaktır. Böylece, bilim dünyasına katkının da sürekliliği sağlanır ve belirli uzmanlık alanları için önemli arşivler meydana gelir.

Kuşkusuz, Üniversitelerin en önemli varlık nedenlerinden biri, araştırmaları ve bilimsel faaliyetleri desteklemek; bilimsel bilgiyi üreterek topluma sunmaktır. Bu hedefe doğru yol alırken, geniş bir dünya görüşüyle biçimlenen özgür bilimsel bakış açısını, yaratıcı düşünce gücünü ve insan haklarına saygılı yayınları, kamuoyuna aktarmayı ilke edindik. Çok değerli akademisyenlerin yanı sıra geleceğin önemli bilim insanları olacağına inandığımız genç meslektaşlarımıza da dergimizde yer verme, bilimsel yayınlarını teşvik etme gayreti içinde olduk.

Mütercüman dergisinin dördüncü sayısının hazırlanmasına katkılarından ötürü Yabancı Diller Yüksekokulumuz Müdür Yardımcısı Dr. Öğr. Üyesi Nur Emine KOÇ'a tercüme ve araştırma yazıları olan öğrencilerimize ve tüm emeği geçenlere teşekkürlerimi sunuyorum; gelecek sayılarda, yine sizlerin desteğiyle, daha da zengin bir içerikle buluşmayı diliyorum.

Prof. Dr. Yedigözar İzmitli

Rektör

İÇİNDEKİLER

08

18

26

30

34

46

08 Güncel Metin Çevirisi

Dilek TORAMAN

10 Sosyal Metin Çevirisi

Dilek TORAMAN

12 Sosyal Metin Çevirisi

Tatyana BAYZAR ÇARIKLIYAN

14 Şiir Çevirisi

Emine GÜLSEV

18 Röportaj

Doç. Dr. NECDET NEYDİM

Sevda CAN

Temam ERDALOĞLU

26 Röportaj

Çevirmen LETA SORAR

Gülşen SARALI

30 Röportaj

Çevirmen ÖZGÜR SİNAN

Büşra KAYA

Büşranur TORUN

34 Bilingualism:

Favour or Rigour

Asena TUNALI

38 Corrupted Existence:

Dystopia and Technology in
Huxley's Brave New World

Ayşenur TEKİN

42 Alienation in The Square

Ensar MACİT

46 Bisiklet Terimleri ve Çeviri

Burak Hüseyin EKSELİ

48 Çeviri Teknolojileri ve Gelişimi

Tatyana BAYZAR ÇARIKLIYAN

Dergi Adı

MüTERCÜMAN

Sayı: 4

Genel Yayın Koordinatörü

Dr. Öğr. Üyesi Nur Emine KOÇ

Yayın Yönetmeni

Öğr. Gör. Deniz KARACA

Danışma Kurulu

Dr. Öğr. Üyesi Nur Emine KOÇ

Öğr. Gör. Dr. Erdem KOÇ

Öğr. Gör. Deniz KARACA

Öğr. Gör. Doğan AHMETCİ

Öğr. Gör. Selçuk ŞENER

Öğr. Gör. Muhammed GÜNAYDIN

XXXXXXXX

Öğr. Gör. Doğan AHMETCİ

Tasarım

İAÜ Görsel Tasarım Koordinatörlüğü

Adres

İstanbul Aydın Üniversitesi

İngilizce Mütercim

Tercümanlık Bölümü

Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38

Küçükçekmece/İSTANBUL

Web <http://yabancidiller.aydin.edu.tr>

E-posta: mutercuman@aydin.edu.tr

MüTERCÜMAN dergisi kültürel

bir yayındır.

TOYOTA

Çeviren: Dilek TORAMAN

Toyota Motor Corporation, değişen alanlarda üretim yapan ve büyük bir model yelpazesine sahip olan, 2016 verilerine göre dünyanın en büyük otomotiv şirkettir. Yaşadığı ekonomik krize kadar General Motors 77 yıldır birinci otomotiv şirketi ünvanına sahipti. Bu durumdan istifade ederek 2007 yılında Toyota, ilerleme kaydetti ve 2007'den bu yana 1. sıraya girmiştir. 2007 yılının ilk çeyreğindeki dünya satış rakamlarına göre, en çok satan otomotiv markası oldu ve halen devam etmektedir.

2014'ten itibaren Toyota, 10 milyon 230 bin satış rakamına ulaştı. Toyota, Lexus, Daihatsu ve Hino modellerinde toplam yıllık satış rakamları 6,78 milyona ulaştı.

Japonya'da 12 fabrika, 11 yan ve 46 üretim tesisi, 316.121 çalışanı olan Toyota ve Lexus marka araçları, 140'dan fazla ülkede müşterilere teslim edilmektedir. Toyota'nın otomotiv sektöründeki geliri, 2007 yılının cirosu 239,4 milyar dolar (23,94 trilyon yen) olan toplam satışların yüzde

90'ını karşılamaktadır. Öte yandan, Toyota'nın telekomünikasyon, prefabrik evler ve lüks yatlar gibi farklı alanlarda üretim yapan şirketleri de vardır.

Global Toyota satış rakamları yıllar içinde geliyor. Ürün yelpazesi, ilk seri hibrid araç Pirus ve ilk hidrojene aracı Toyota FCHV'nin ilerleme kaydettiği kadar genişler.

Toyota'nın ürettiği 'Toyota Land Cruiser' tasarımı yalnızca en yüksek satış rakamlarına sahip olmakla kalmayarak aynı zamanda kalite anlamında bir efsane olmuştur. Ayrıca, Corolla tasarımı, bugün 1966'dan beri dünyanın en çok satan tasarımıdır. Corolla'nın satış rakamı 42 milyon yakındır.

According to datas in 2016 around the World Toyota, which is the biggest automotive company, has a large modal range and produced in various field's vehicles. For 77 year, General Motors has the first automotive company title until the economic crisis in which it lived. In 2007 by taking advantage of this situation, Toyota, attacked to progress and had became to 1st since 2007. According to the World sales figures in the first quarter of 2007, it was the best-selling automotive brand and it is still.

As of 2014, Toyota has reached 10 million 230 thousand sales figures. In 2003 Toyota, Lexus, Daihatsu and Hino models' total annual sales figures have reached 6,78 million.

Toyota and Lexus brand vehicles company that have 12 factory in Japan, 11 subsidiary and 46 production facility with 316,121 employes, company's products which are delivered to customers in more than 140 countries. Revenue of Toyota in automotive business, covers 90 percent of total sales 239,4 billion dolar (23,94 trillion yen) of 2007

the turnover for the year. On the other hand, Toyota has companies manufacturing in different fields such as, telecommunication, prefabricated houses and luxury yachts various things.

Global Toyota sales figures are improving over the years. Product range is so wide as to cover which the first series of hybrid vehicles' Pirus and the first hydrogerated vehicle' Toyota FCHV as has made progress.

'Toyota Land Cruiser' design which Toyota has been produced not only has the highest sales figures, but also has been a legend in terms of quality. Also, design of Corolla, is the best-selling design around the World since 1966 today. Corolla has the close to 42 million sales figure.

I. DÜNYA SAVAŞINDAN ÖNCEKİ GELİŞMELER

İlk otomobil/otomotiv şirketlerinden çoğu başlangıçta küçük işyerleriydi; yüzlerce işyerinden her biri birkaç tane el yapımı araba üretti; neredeyse bütün dükkanlar işe başladıktan sonra çok geçmeden kapanmıştı (piyasaya girdikten sonra çok geçmeden işi bırakmıştı). Geniş çaplı üretime geçildiği dönemde varlığını koruyan az sayıda şirketin belli başlı ortak özellikleri vardı. Her şeyden önce, bu şirketler kesin çizgilerle birbirinden ayrılmış üç kategoriden birine aittir; Almanya'daki Opel ve Büyük Britanya'daki Morris gibi bisiklet üretenler veya ABD'deki Durant ve Studebaker gibi atlı araç üreticileri vardı, çok sıklıkla karşılaşılan bir grup ise makine üreticileriydi. Makine çeşitleri arasında sabit gaz motorları (Daimler, Almanya; Lancaster, Britanya; Olds, ABD, deniz motorları (İngiltere Vauxhall), makine aletleri (ABD, Leland), koyun kesme makineleri (Wolseley, Britanya), çamaşır makineleri (Birleşik Devletleri'n eşsiz makineleri), dikiş makineleri (ABD), ahşap işleme ve freze makineleri (Panhard ve Levassor, Fransa) bulunuyordu. Amerikan şirketi olan Pierce, kuş kafesi üretirken, diğer bir şirket olan Buick emaye dökme demir küvetleri ve sıhhi tesisat malzemeleri üretmiştir. Genel düzene istisnaıyla iki ayrı şirket olan İngiltere'deki Rolls-Royce ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Ford, mühendislik yeteneğini ve iş becerisini birleştiren iş ortakları

tarafından kurulup otomobil markeri olarak işe başladılar.

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki hemen hemen üreticilerin hepsi, farklı firmalar tarafından üretilen parçaları bir araya getiren montajcılardır. Montaj tekniği, aynı zamanda avantajlı bir finans yöntemi. Krediyi aldıkları parçalarla yaptıkları otomobilleri satarak, elde ettikleri az bir sermaye ile motorlu taşıtları yapmaktaydılar ve o zamandan beri Amerika Birleşik Devletleri'nde motorlu taşıtların pazarlamasındaki, üreticiden satıcıya olan nakit satış yöntemi izlenmektedir. Bu dönemki Avrupalı otomotiv üreticileri kendi kendilerine yeterli olabilme eğilimindeydiler.

Öncü otomobil üreticileri üretime girmenin teknik ve mali problemlerini çözmek durumunda kalmasının yanı sıra, neyin üretileceği konusunda ana fikri vermesi gerekiyordu. Benzinli motorun ilk başarısından sonra, buhar ve elektrikle ilgili geniş çapta deneyler yapıldı. Aslında kısa bir süre elektrikli otomobiller sessiz ve kullanım kolaylığından dolayı büyük beğeni toplamış olsa da, pil kapasitesindeki sınırlama nedeniyle kaçınılmazlığını kanıtlamıştı. Kadınlar için popüler olan elektrikli otomobiller 1920'li yıllara kadar sınırlı üretimde kalmış olmasına rağmen uzun süre varlığını koruyan üreticilerden biri olan Detroit Electric Car Company, 1929'a kadar düzenli faaliyet göstermiştir.

DEVELOPMENTS BEFORE WORLD WAR I

Çeviren: Dilek TORAMAN

Most early automobile companies were small shops, hundreds of which each produced a few handmade cars, and nearly all of which abandoned the business soon after going into it. The handful that survived into the era of large-scale production had certain characteristics in common. First, they fell into one of three well-defined categories: they were makers of bicycles, such as Opel in Germany and Morris in Great Britain; builders of horse-drawn vehicles, such as Durant and Studebaker in the United States; or, most frequently, machinery manufacturers. The kinds of machinery included stationary gas engines (Daimler of Germany, Lanchester of Britain, Olds of the United States), marine engines (Vauxhall of Britain), machine tools (Leland of the United States), sheepshearing machinery (Wolseley of Britain), washing machines (Peerless of the United States), sewing machines (White of the United States), and woodworking and milling machinery (Panhard and Levassor of France). One American company, Pierce, made birdcages, and another, Buick, made plumbing fixtures, including the first enameled cast-iron bathtub. Two notable exceptions to the general pattern were Rolls-Royce in Britain and Ford in the United States, both of which were founded as carmakers by partners who combined engineering talent and business skill

In the United States almost all of the producers were assemblers who put together components and parts that were manufactured by separate firms. The assembly technique also lent itself to an advantageous method of financing. It was possible to begin building motor vehicles with a minimal investment of capital by buying parts on credit and selling the finished cars for cash; the cash sale from manufacturer to dealer has been integral in the marketing of motor vehicles in the United States ever since. European automotive firms of this period tended to be more self-sufficient.

The pioneer automobile manufacturer not only had to solve the technical and financial problems of getting into production but also had to make a basic decision about what to produce. After the first success of the gasoline engine, there was widespread experimentation with steam and electricity. For a brief period the electric automobile actually enjoyed the greatest acceptance because it was quiet and easy to operate, but the limitations imposed by battery capacity proved competitively fatal. Especially popular with women, electric cars remained in limited production well into the 1920s. One of the longest-surviving makers, Detroit Electric Car Company, operated on a regular basis through 1929.

EVLİLİK HAKKINDA ACI VERİCİ GERÇEKLER

1. Bir eşin güvenliğini tehdit eden hiçbir şey, kocasının dikkatini ve sevgisini çekmek için yarışan başka bir kadının düşüncesinden başka bir şey değildir. Hiçbir şey daha acı verici değildir. Hiçbir şey daha saygısız değildir. Hiçbir şey daha fazla hakaret edemez. Hiçbir şey daha rencide edici ve aşağılayıcı değildir.
2. Evlilik, çift ekip halinde birlikte çalıştığında gelişir hem karı hem koca beraber kazanmanın puandan daha önemli olduğuna karar verdiklerinde. İyi evlilikler tesadüfen olmaz. Onlar zorlu çalışmanın bir ürünüdür.
3. Çocuklarınız sizi izliyor, sevgiye, bağlılığa ve evlilik konusundaki kalıcı görüşlerini şekillendiriyor ve sizde gördüklerine dayandırıyor. Onlara umut verin. Onların evlilik için sabırsızlanmalarını, ileriye dönük bakmalarını sağlayın.
4. Kocalar: eşleri onlara iyi baktığı için diğer kadınlara çekici görünürler. Çim sulanan yerde daima yeşildir. Çitin öbür tarafındaki yeşil çimlerin üzerine çökmek yerine, kendi alanınız üzerinde çalışın ve düzenli olarak sulayın. Her erkek güzel bir kadına hayran olabilir, ancak kendi kadınına takdire değer ve güzel yapmak gerçek bir beyefendi işidir.
5. Bir koca eşini Tanrı dışında herkesten öncelikli kılarırsa bu kadın için mükemmel bir güvenlik duygusu inşa eder ve onu onurlandırır.
6. Başarılı bir evlilik, büyük bir ev, vali eşi, milyon dolar veya pahalı bir araba gerektirmez. Tüm bunlara sahip olabilirsin lakin halen sefil bir evlilik yaşarsınız. Başarılı bir evlilik, temelinde dürüstlük, yürekte bağlılık ve özverili aşkı gerektirir.
7. Her gün eşiniz için dua edin; Sabah, öğleden sonra ve akşamları. Bir problem çıkıncaya kadar beklemeyin. Kötü bir şey olana kadar beklemeyin. Eşinizin başka biri tarafından cezbedilene kadar beklemeyin. Eşinizi dua ile örtün ve evliliğinizi dua çitiyle koruyun.
8. Kendinizi çevre edindiğiniz insanlar evliliğiniz üzerinde çok fazla etkiye sahiptir. Dostlar evliliğinizi inşa edebilir veya kırabilir; onları akıllıca seçin.
9. Bir eş, diğer eş olmadan tek başına bir evlilik inşa edemez. Evlilik hem karı hem de koca olarak, evliliklerini oluşturmak için birlikte bir ekip halinde çalışır.
10. Eşinize dayatmalarda bulunmayın, Eşinizin yumuşaklığını ve iyiliğini kullanmayın. Eşinizin umutsuzluğunu yanlış anlamayın. Eşinizin güvenini kötüye kullanmayın. Sonunda sizin için bu kadar çok şey ifade eden birinin kaybetmekten pişmanlık duyacaksınız.
11. Yalnız insanlardan evlilikle ilgili verilen tavsiyelere dikkat edin. Tavsiyeleri ne kadar samimi olursa olsun, çoğu teoriktir ve gerçek yaşam deneyimlerinden türetilmemiştir. Eğer ki gerçek Tanrısal bir öneriye ihtiyacınız var ise, yüreğinde Tanrı korkusu olan, dua eden, deneyimlerini testlerle şekillendirmiş olgun çiftler ile konuşun.
12. Sevgili çift, Evliliğinizde dilin gücünü hafife alma. Dil, evliliğinizi ezecek veya inşa edecektir. Şeytan'ın eşinizin imajını, kendine güveni ve özlemlerini öldürmek için dilinizi kullanmasına izin vermeyin. Evliliğinizi geliştirmek için ve eşinizi kutsamak ve övgü almak için dilinizi kullanın.

HARDCORE TRUTH ABOUT MARRIAGE!

Çeviren: Tatyana BAYZAR ÇARIKLIYAN

1. There is nothing that threatens the security of a wife than the thought of another woman competing for the attention and affection of her husband. Nothing is more painful. Nothing is more disrespecting. Nothing is more insulting. Nothing is more belittling and degrading.
2. Marriage flourishes when the couple works together as a team; when both husband and wife decide that winning together is more important than keeping score. Good marriages don't just happen. They are a product of hard work.
3. Your children are watching you and forming lasting opinions on love, commitment, and marriage based on what they see in you. Give them hope. Make them look forward to marriage.
4. Husbands: The reason why other women look attractive is because someone is taking good care of them. Grass is always green where it is watered. Instead of drooling over the green grass on the other side of the fence, work on yours and water it regularly. Any man can admire a beautiful woman, but it takes a true gentleman to make a woman admirable and beautiful.
5. When a husband puts his wife first above everyone and everything except God, it gives his wife the sense of security and honor that every wife hungers for.
6. A successful marriage doesn't require a big house, a perfect spouse, a million dollars or an expensive car. You can have all the above and still have a miserable marriage. A successful marriage requires honesty, undying commitment and selfless love and Jesus at the center of it all.
7. Pray for your spouse every day; in the morning, in the afternoon and at evening. Don't wait until there is a problem. Don't wait until there is an affair. Don't wait until something bad happens. Don't wait until your spouse is tempted. Shield your spouse with prayer and cover your marriage with the fence of prayer.
8. The people you surround yourself with have a lot of influence on your marriage. Friends can build or break your marriage; choose them wisely.
9. One spouse cannot build a marriage alone when the other spouse is committed to destroying it. Marriage works when both husband and wife work together as a team to build their marriage.
10. Don't take your spouse for granted. Don't take advantage of your spouse's meekness and goodness. Don't mistake your spouse's loyalty for desperation. Don't misuse or abuse your spouse's trust. You may end up regretting after losing someone that meant so much to you.
11. Beware of marital advice from single people. Regardless of how sincere their advice may be, most of it is theoretical and not derived from real life experiences. If you really need Godly advice, seek it from God-fearing, impartial and prayerful mature couples whose resolve has been tested by time and shaped by trials.
12. Dear wife, don't underestimate the power of the tongue on your marriage. The tongue has the power to crush your marriage or build it up. Don't let the Devil use your tongue to kill your spouse's image, self-confidence and aspirations. Let God use your tongue to build up your marriage and bless and praise your spouse.

BACA TEMİZLEYİCİSİ

William Blake (1757 - 1827)

Annem öldüğünde çok küçüktüm,
Ve babam sattı beni henüz dilim
Zor dönebilirken "temizle" demeye,
Şimdi ise bacalarınızı temizler, uyurum is içinde.
Hani şu küçük Tom Dacre var ya, ağladı
Kesildiğinde kuzu yünü gibi kıvrır kıvrır saçları.
Dedim ki; "Olsun Tom başında saç yok ama,
Bil ki kurum da kirletemez artık giden temiz saçlarınızı."
Ve böylece sakinleşti, tam da o gece,
Tom uyuduğunda neler gördü düşünde!
Dick, Joe, Ned, Jack, binlerce temizleyici,
Kapkara tabutlara konulmuş hepsi.
Bir Melek gelmiş, elinde parlak bir anahtar,
Açmış tabutları, azat etmiş onları.
Yeşil bir oavadan aşağı güle oynaya koşmuşlar;
Bir nehirden yıkanıp güneşte ışık saçmışlar.
Sonra çıplak ve temiz, bırakıp bütün yüklerini artlarında;
Bulutlara yükselip, dans etmişler rüzgarda.
Ve Melek müjdelemiş Tom'a; iyi bir çocuk olursa:
Tanrının ona baba olacağını, mutluluktan yoksun olmayacağını bir daha...
Daha sonra Tom uyandı, ve biz de karanlıkta kalkıp;
Koyulduk işe, torbalarımızı fırçalarımızı alıp...
Sabahın ayazına rağmen Tom, memnun ve sıcacıktı;
Herkes görevini yaparsa, kötülükten korkmaya gerek kalmazdı.

[Masumiyet Şarkıları]

CHIMNEY SWEEPER

Çeviren: Emine GÜLSEV

by William Blake (1757 - 1827)

When my mother died I was very young,
And my father sold me while yet my tongue
Could scarcely cry 'Weep! weep! weep! weep!'
So your chimneys I sweep, and in soot I sleep.
There's little Tom Dacre, who cried when his head,
That curled like a lamb's back, was shaved; so I said,
'Hush, Tom! never mind it, for, when your head's bare,
You know that the soot cannot spoil your white hair.'
And so he was quiet, and that very night,
As Tom was a-sleeping, he had such a sight!
That thousands of sweepers, Dick, Joe, Ned, and Jack,
Were all of them locked up in coffins of black.
And by came an angel, who had a bright key,
And he opened the coffins, and set them all free;
Then down a green plain, leaping, laughing, they run
And wash in a river, and shine in the sun.
Then naked and white, all their bags left behind,
They rise upon clouds, and sport in the wind;
And the angel told Tom, if he'd be a good boy,
He'd have God for his father, and never want joy.
And so Tom awoke, and we rose in the dark,
And got with our bags and our brushes to work.
Though the morning was cold, Tom was happy and warm:
So, if all do their duty, they need not fear harm.

[Songs of Innocence]

BACA TEMİZLEYİCİSİ AÇIKLAMALAR

Çeviren: Emine GÜLSEV

1. Kıta:

"çok küçüktüm" Çocuğun yaşı belli değil belki 3, belki 5... "sattı" Yani evlatlık değil çalıştırılmak üzere verdiği anlaşılıyor. Köle gibi.. Burada "weep" sözcüğünden kasıt çocuğun "sweep" kelimesine dili dönmediği dolayısıyla "weep"i zor bela söyleyebildiğini anladım. Bu durumdan mütevellit sweep anlamını ifade eden "temizlemek" kelimesinin noksanlığını ifade eden "temizle" sözcüğünü kullandım. "cry" kelimesini de "demeye" diye almış oldum aslında "weep" yerine "bacacı" diye bağırın (cry) çocuğun dili yetmeyip "baca" demesi olarak da alabilirdim lakin 4.satırdaki temizlerim kelimesiyle bağdaştırmak için ve anlam bütünlüğü açısından "temizle" diye aldım. O kısmı atlasam parça anlaşılamayacaktı daha güzel bir ahenk olsun istedim şiir çevirisi hatta bir şarkı sözüne yakışır şekilde...

2. Kıta:

"Hani şu" kendim ekledim. Tom burda okuyucu tarafından tanınıyormuş gibi ima ediliyor "var ya" kelimesinde ama cümle bire bir çevrildiğinde bir

garip oluyor sadeliği ortadan kaldırmak için "hani şu" ifadesini ekledim. "kuzu sırtı" deyince aklıma et geliyor:) kasaptan et ister gibi lakin kıvrıcık saçlar kuzu yününe benzetilebiliyor. "Hush" çevirmedim. Bunun bir sakinleştirme ünlemi olduğunu düşünerek..."nevermind"="olsun" dert etme takma kafana anlamındadır çocuk dilinde ve o dönemde olayı anlatan ve Tom'u yatıştıran bu kahraman Tom'un arkadaşı olarkten çocuk konumundadır."Bare" çıplak demedim yine buna mütemayiden daha basit bir dil kullanmak istedim "başında saç yok" dedim."giden temiz" yani artık olmayan saçlar... "white":temiz dedim saflığı masumluluğu temsil ettiği için hiçbir çocuğun beyaz saç olduğunu görmedim;)

3. Kıta:

"very night" "very" vurgu aslında o gece tam da anlamı veriyor aslında yazmıyordum ama düşün etkisine binaen yazdım hatta "neler" kelimesi de bu yüzden heyecan ve ünlem açısından... "black" kapkara olarak aldım aslında tabutların karalığı kurumu temsil ediyor.

4. Kıta:

"plain" ova dedim düzlükten kasıt ovardır."leaping, laughing" güle oynaya dedim. "shine" ışık saçmışlar dedim parlamışlar da diyebilirdim fakat bunu ilk satırımda "bright" kelimesinde kullandım. Ayrıca çocuklar ışık saçabilir zaten bu bir düş.

5. Kıta:

"çıplak ve temiz" yani çocuklar yıkanmışlar ve o şekilde bütün kurumlardan arınmış masum temiz hatta giysilerinin bile olmadığı temiz bedenleriyle... "bag" kelimesini de yük olarak aldım bu yüzden yüklerini geride bırakmış hafiflemiş anlamında..."told" söyledi değil müjdeledi dedim. Çünkü burda söyleyen bir melek yüce bir varlık ve söylediği şey ise bir müjde niteliğinde. "joy" daha kapsamlı bir anlam içerdiğinden "mutluluk" olarak aldım.

6. Kıta:

"bags" torbalar olarak çevirdim torbadan kasıt bez çuval da olabilir naylon da... araştırmama

göre baca temizleyicilerin ellerinde tuttıkları şey torbayı çuvalı andırıyordu. Ayrıca devrik cümle kullanmamın sebebi vezin uyumu olsun diye... "cold" "ayaz" olarak çevirdim çünkü sabahın soğuğu ayaz diye tabir edilir. Ve cümlenin diğer kısmı zıt olduğu için "rağmen"le bağladım. "happy" memnun diye çevirdim. Çocuğun devam eden iyimserliğinin hristiyan inancının ona öğrettiği "görev" anlayışında yattığından, halinden memnun görevini yerine getirmiş olmanın memnuniyeti şeklinde...

Doç. Dr. NECDET NEYDİM

Röportaj: Sevda Can

Sevda Can: Çocuk kitaplarına olan yaklaşımınız çevirmenin eser sahibi olduğu anlayışı doğrultusunda ele alınacak olursa yerileştirme mi yoksa evrensel değerlerin verilmesi yönünde midir? Akademisyen ve çevirmen kimliğiniz yanı sıra Çocuk Hakları Koalisyonu kurucusu olmanız çevirdiğiniz çocuk kitaplarındaki yaklaşımınızı hangi temeller üzerine oturttu?

Necdet Neydim: Kavramsal açıdan sondan başa cevaplayacak olursam bir kere çocuk eşitliği, çocuk gerçekliği kavramları benim hem çocuk edebiyatı hem de çocuğa olan yaklaşımı belirleyen temel kavramlardır. Çocuk gerçekliği ve çocuk eşitliği dediğimiz zaman bazen yetişkinler şöyle bir yanlış yorumlamayı tercih edebiliyorlar. Bu kolaycı bir yol onlar açısından. Yani çocuğu kendimizle eşit mi sayacağız? diyorlar. Hayır. Bu durum çocuğun kendi yaşının gerçekliği içerisinde, hayatın içerisinde eşit sayılması meselesidir. Yani sekiz yaşındaki bir çocukla muhatap oluyorsam onun gerçekliğini bilmek ve onun gerçekliğine göre onu adam yerine, insan yerine koymam ve onunla o gerçeklik içerisinde iletişim kurmam gerekir. Edebiyat açısından baktığımızda, edebiyat çocuğa iki daha doğrusu eğitim paradigması veya çocuğa yaklaşım iki temel görüşle belirleniyor. Bir tanesi nesneleştirici yaklaşım, diğeri özneleştirici yaklaşım. Nesneleştirici yaklaşım şu görüşü içeriyor. Çocuk hiçbir şey bilmeyen bir varlıktır, bomboştur. Ben onu gelişim süreci içinde eğiteceğim, bir şeyler öğreteceğim ve belli bir figüre ulaştıracağım. Halbuki özneleştirici yaklaşımda çocuğun kendi

gerçekliğini bilerseniz, çocuğun hayatın içindeki duruşuna, beklentilerine, umutlarına, becerilerine, hayatı algılayışına, korkularına, kaygılarına dair insani özelliklerine yetişkinler tarafından saygı duyulması gerektiğini de bilirsiniz. İşte o saygıyı duyabiliyorsak ve özne yerine koyabiliyorsak çocuk nesne olmuyor, ben ona bir şeyler öğreteceğim, onu biçimlendireceğim, o benim biçimlendirdiğim bir varlık olacak değil, o hayatın içinde bir özne, ben onunla beraber yürüyeceğim. İhtiyacı olduğunda elinden tutacağım. Bana ihtiyacı olmadığında elini bırakıp onun koşmasını izleyeceğim. Düştüğü zaman kalkmasını öğretilsin. Onu da öğreteceğim. Bütün bunları beraber yaşayacağız diyebiliyorsanız çocuk bir özne oluyor. Böyle baktığımızda bu iki temel görüş çocuk edebiyatı içinde hep var olmuştur. Bundan sonra da eminim var olacaktır. Bu görüşlerden birinin diğere üstün gelmesi çok zor. Bunu çocuk edebiyatına dönüp bir değerlendirme yapacak olursam benim ilk çevirimden başlamak isterim. İlk çevirim Peter Hartling'in kitabı Benjamin Anna'yı Seviyor idi. Kitap ilkökul çocuğunun aşk hikayesini anlatıyordu. Bu roman, "Flört etmek ahlaksızlıktır" tartışmasının olduğu bir zamanda, çocukların da aşkı vardır, nasıl saygı göstermezsiniz, diyerek muhalif bir tavırla çevirdiğim bir kitaptı. İlginç olan şu ki çeviriyi yaptığım kitap o dönemde Talim Terbiye Kurulu'nca yasaklanmıştı. Şimdi nasıl karşılıklar bilmiyorum ama çocuklar severek okudular kitabı. O kitap dünya çapında önemli psikolojik bir çocuk romanıdır. Çocuğun kendi gerçekliğini anlatır. Hatta bir kız çocuğu ile erkek çocuğunun ilişkilerini anlatırken kız çocuğunun sosyal hayat içindeki

duruşu, erkeğin önce bir maço tavrı, daha sonra kız çocuğunun güçlülüğü ile birlikte erkeğin gardlarının düşüşü anlatılır. Çünkü bir kadınla ilişki kurmayı, onunla konuşmayı, iletişim kurmayı becermek üzere yetişmemiştir. Bunu gerçekleştirene kadar ciddi bunalımlar yaşar. Bizim sosyal hayatımızda da erkeklerin en büyük sorunu karşı cinsle iletişim kurmaktır. İlişki kurmaktan söz etmiyorum, iletişim kurma konusunda erkeklerin ciddi sorunları vardır. Bunu beceremezler. Dolayısıyla o kitap erkeğin çocukluk dönemi açısından öncü göstergelerinden birisi olarak sayabilirim. Yerileştirme, evrenselleştirme açısından baktığımızda ise çevirmen metnin paradigmasını bozamaz. Ama çevirmen tabii ki metnin hedef kitlesine ulaşmasını sağlamakla yükümlüdür. Bu noktada tökezletici olan yerlerde çevirmen karar verebilir. Tekrar söylüyorum, hiçbir çevirmenin metnin paradigmasını çevirme hakkı ve yetkisi yoktur. Bu kitap benim dünya görüşüme, inançlarıma aykırı diyorsanız o zaman o kitabı çevirmezsiniz. Ama anlaşılır kılmak

için ya da kültürel bombardıman söz konusu ise böyle durumlarda bazı noktalarda vazgeçmenin, bazı noktalarda yerileştirmenin uygun olacağını düşünürüm. Ama bu metni kendi kimliğinden koparma hakkını ne yayıncıya ne de çevirmene vermez.

Sevda Can: Kırmızı Başlıklı Kız, Uyuyan Güzel, Pamuk Prenses gibi geçmişte yazılmış masalların alt metin okumaları üzerine uzmanlığı olan bir akademisyen ve çevirmen olarak çocuk kitaplarındaki cinsiyetçi söyleme karşı çeviri yaklaşımınız nasıl şekillendi?

Necdet Neydim: Benim açımdan vazgeçilmez bir koşul kadın-erkek eşitliğidir. Yani hayatın içinde var olabilme meselesi önemli. Bu nedene bir masalda, romanda veya okul öncesi bir kitapta kız ve erkek çocuklarının hayatın içinde eşit varlıklar olarak yer almaları, cinsiyet olarak farklı özelliklere sahip olmalarına karşın onların hayatın içinde birçok şeyi birlikte yapamayacakları anlamına gelmez ve yapabilecekleri gerçeğini de ortadan kaldırmaz. Bu nedenle metinlerin çocuğa yaklaşırken cinsiyet eşitliği içinde yaklaşması çok önemli. Cinsiyet eşitliğini ortadan kaldıracak alt metinlerin olmaması gerekiyor ve ayrıca tarihsel açıdan bakınca masallar, destanlar, mitoloji kadına nasıl bir rol vermişler? Alt metin okumasına ya da doğrudan anlara baksanız masalların, mitolojinin, geçmiş roman ve öykülerin kadına verdiği rol en başta annelik ve eşliktir. Kadının annelik ve eşlikten başka bir rol üstlenmeye çalışması, hayatın içinde olmaya çalışması, bilimsel bilgiye ulaşma çalışması (kadınların da desteklediği) erkek dünyası tarafından olumsuzlanmıştır ve aşağılanmıştır. Yani bir kadın hayatın içinde güçlü bir şekilde var olmaya çalışıyorsa eğer, mitoloji ona "amazon" der. Bu şekilde dişliliğini ortadan kaldırır ve erkeksi bir görüntü verir. Masallarda da kadının hayatın içinde var olmaya çalışması, farklı düşüncelere sahip olması onu cadılıkla aşağılanmaya götürülebilir. Tarihin akışı içinde bilgi sahibi olan kadınlar cadılıkla suçlanmış ve yakılmışlardır. Bilgi sahibi olanlar özellikle, bu önemli. Mesela kadın bir hastalığı tedavi etmeyi öğrenmişse bu kadın büyücüdür deyip anında kadını yakalardı. Kadının bilgiye ulaşması yasaktır. Bu uzun bir süre devam etmiştir ve erkekler bundan büyük bir keyif almıştır. Kırmızı Başlıklı Kız, Pamuk Prenses, Uyuyan Güzel' de kadına biçilen rol toplumsal algıda kadının cinsel kimliğine uygun davranmasıdır. Pamuk Prenses'in ormana girmesi derin anlamda hayattır. Pamuk

Prenses ormana gittiğinde hayata gitmiştir. Sonra yedi cücelerle beraber yaşamaya başlar. İlk algı yedi cücelerin cinsiyetlerinin erkektir olduğu yönündedir. Ama erkek midir, bilmiyoruz. Bilinçaltında kalan ilk tepkiyle onlara erkek deriz. Ben konuşmalarında hep şöyle bir espri yaparım. "Yedi cüceler gerçekten erkek olsaydı Pamuk Prenses'in hali ne olurdu?" diye sorarım. Bu sorunun karşısında temel nokta şu: Pamuk Prenses'in yedi cücelerle yaşadığı Pamuk Prenses'in erkekler dünyasına girmesidir. Yedi cüceler erkek görüntüsündedirler ancak bastırılmış bir erkeklik görüntüsü söz konusudur. Gerçek erkek beyaz atıyla en son gelir. Pamuk Prenses'e verilen rol modelde hayatın içine girdiğinde birçok erkekle karşılaşacaktır. Onları kendi cinsel kimlikleriyle, yani erkek kimlikleriyle algılamayacaktır. Ama erkeklerin dünyasında onlara hizmet etmeyi de öğrenmiş olacaktır. Prenses bile olsa erkekler dünyasına hizmet etmiştir. Ama o dünyanın içinde erkekleri erkek olarak algılama rolü verilmiştir. Neden? Senin hayatının içinden bir sürü erkek gelip geçecektir ama sen onlara asla bakmayacaksın, onları erkek olarak algılamayacaksın, rolü verilmiştir Pamuk Prenses'e. Ne zaman bir erkeği erkek olarak algılar? Onu gerçekten hak edecek biri çıktığı zaman. Yani o ana kadar kendisini ona saklaması rolü de vardır. Bu rol kadına verilmiştir, erkeğe değil. Erkek tarafından baktığımızda erkeğin beyaz atıyla gelmesi, ben tertemizim, sana geliyorum mesajını verir. Beyaz at, sadece sana geliyorum demenin ve arınmanın simgesidir. Ama bunu yapabilmek için prensin de fetih yapması, dağları aşması, ejderhanın kellesini uçurması vs. gerekir. Erkeğe de böyle bir rol verilmiştir. Yapmazsa da pısrık olur. Mitolojide de kadının güçlü olması amazonlukla aşağılanıyor. Ama Truva Savaşı'na baktığımızda da dünyalar güzeli Helen için savaş çıkmıştır. Helen'in orda

ne söylediğini çok merak etmişimdir. Bir kadının sevdiğiyle kaçması ya da kaçırılması meselesi büyük bir savaşa neden olabilmıştır.

Sevda Can: 19. Yüzyılda yaşamış olan Brontë Kardeşler'in cinsiyetçi bir söylemin ürünü olan erkek mahlasıyla yazmalarından başlayıp günümüzde J.K. Rowling'in Harry Potter'ı erkek mahlasıyla yazmasına kadar uzanan süreci göz önüne alırsak edebiyat dünyasında cinsiyetçi söylemlerin kalıcı olması mümkün müdür?

Necdet Neydim: Edebiyat dünyasında kimse kendi iktidarını kolay kolay bırakma düşüncesinde olmaz. Her ne kadar edebiyat dünyası estetik, kibar ve zarif bir dünya olsa da edebiyat insanın ürünüdür ve insanın gerçeğini kendi içinde taşır. Bu nedenle insanın gerçeğini içinde taşıyan bir alanın kolayca teslim edilmesi pek söylenemez. Bu edebiyatta da, mimaride de, heykeltraşlıkta da her yerde aynıdır. İktidar kolayca teslim edilmez gibi görünüyor ama teslim alınması karşı tarafın vereceği mücadeleye bağlıdır. Türk edebiyatından yola çıkarsak kadın yazarlar dahi kadının eşitliğini destekler metinler yazmamışlardır. Halide Edip Adivar'ın Handan'ı ve diğer kadın yazarların eserlerine bakarsanız

eşitlik düşüncesi ancak 1970'lerden sonra ortaya çıkmıştır. Bu dönemden itibaren güçlü kadın yazarların olduğu bir süreçten bahsedebiliriz. Ama günümüz çerçevesinde baktığımızda hala kadının hayatın içerisinde eşit bir varlık olduğunu kabul etmeyen kadın yazarların varlığına tanık oluyoruz. Bu öyle çok kolay vazgeçilen bir şey değil. Ama tabii ki toplumsal gelişim, dünyadaki gelişimler, değişimler, dönüşümler toplumlar her ne kadar kendilerini kapalı tutuyor olsa da yine onları etkiler ve değiştirir, dönüştürür. Böyle bir süreci hep yaşayacağız.

Sevda Can: Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca yürütülen ve kısa adı "TEDA" olan "Türk Kültür, Sanat ve Edebiyat Eserlerinin Türkçe Dışındaki Dillerde Yayımlanmasına Destek Projesi" kapsamında çocuk ve gençlik edebiyatına ilişkin çevrilmiş ya da halihazırda çevrilmesi planlanan kitaplar var mı? Çocuk hakları, çocuk ve gençlik edebiyatı konularında kurucusu ya da üyesi olduğunuz derneklerin TEDA'ya sunmuş olduğu kitap önerileri var mı?

Necdet Neydim: Sondan başlayarak cevaplamak istiyorum. İlk olarak derneklerin böyle şeyler yapmasını çok doğru bulmuyorum. Açık konuşmak gerekirse ülkemizde çok gelişmiş bir sivil toplum anlayışı olduğunu söyleyemem. İnsanlar bir sivil topluma katılırlarken şöyle bir düşünceyi öne çıkararak sivil toplum kuruluşlarında yer alırlar. Bu bana yarar getirir ya da bu durum bana nasıl bir fayda sağlayacak gibi düşüncelerle sivil toplum kuruluşlarına girildiğinde daha sonra yapılan toplantılarda "Bu derneğin, vakfın bana hayrı nedir?" şeklinde sorular gelmeye başlıyor. Halbuki sivil toplum denilen şey, insanların çalışırken o sürece katkı sağlamalarıdır. Burada insanlar bir bütünün parçası olup, bütünü güçlendirirler. Bu güçlenme dolaylı olarak katılan kişilerin de güçlenmesini sağlar. Hakları savunan bir sivil toplum kuruluşuysa katılanın da hakları yerine getirilecektir. Ama herkese bireysel baktığı noktada sorunlar başlıyor. Edebiyat açısından denilince, sivil toplum çalışmalarının kitap önermesini sağlıklı ve tutarlı bulmuyorum. Ayrıca hangi sivil toplum bu konuda nasıl çalışmalar yapmış,

neler üretmiş buna da bakmak lazım. Sivil toplum çok sağlıklı bir seçki yaptığında o sivil toplumun bazı üyeleri "Beni niye oraya koymadın?" şeklinde tepki göstererek o projenin sağlıklı işlenmesini de engelleyebilir. Türk Edebiyatının dışarı açılımı olan TEDA'ya geldiğimizde, proje başlangıcı, uygulaması ve varoluşuyla benim çok değer verdiğim güzel bir proje. Çocuk Edebiyatı Atölyesinin moderatörüyüm. Her toplantıda TEDA'yı özenle korumamız ve kesinlikle kaybetmememiz gerektiğini söylerim. Bu nedenle kendi çıkarlarımızı doğrultusunda değil, ülke ve toplumsal çıkarlar doğrultusunda bu işin yapılması gerekir. TEDA kapsamında çocuk ve gençlik edebiyatına ilişkin yabancı dillere çevrilmiş kitaplar var. Hem genel Teda projesi uygulaması hem de Çocuk edebiyatı açısından bakarsak ilk olarak bu çevrilen kitaplar gerçekten çevrilmeyi hak eden kitaplar mıdır sorusunun tartışılması lazım. İkinci olarak, gerçekten çevrilmeyi hak eden kitapların nasıl çevrildiğinin denetlenmesi lazım. Üçüncü olarak, Teda'da bir kitap çevrilirken kitabın çevrileceği ülkede saygın bir yayın evi ve saygın bir çevirmen tarafından çevrilmesi, yayınlanmasını şart koşar. Ama uygulamada bu üç durum ne kadar uygulandı dersek, yurtdışında bunu kötüye kullanan, merdiven altı yayıncılık yapan yerlerin varlığı da söz konusudur. Bunların da denetlenmesi gerekmektedir. Diğer bir konu Türkiye'de çok satan, çok önemsenen bir yazarın bir başka ülkede çok farklı anlaşılabilmesi gerçeğini de bilmek gerekir. Mesela hem edebiyatta hem çocuk edebiyatında bizim çok ünlü, çok yaşlı yazarlarımız var. İsim vermek istemiyorum. Onların 40-50 yıl önce yazdığı

kitaplar burada 60-100 baskı yapmış. Ama aynı kitap Almancaya, Fransızcaya, İngilizceye çevrildiğinde karşı ülkenin çocuğunun yaşamın içindeki duruşunu sarsacak ve algıyı değiştirecek içeriğe sahip olması mümkündür. Böyle bir durumda o kitabın karşı ülkede okunması ve satması mümkün değildir. Öğretmen, çevrilen kitabın çocuğun duygu dünyasını bozacağını söyler. Bize çok uygun gelebilir ama didaktiktir. Mesela batı dünyası toplumlarında çocuk eşitliği, çocuk gerçekliği ölçüsüne uymuyorsa kitap kesinlikle okunmaz. Bu baskıcıdır, didaktiktir, çocuğa uygun değildir diye anında reddedilir. Siz o kitabı kendi ülkenizde çok ünlü olan bir yazar yazdı diye çevirmeye kalkarsanız sadece yazarınızı tatmin edersiniz ama o kitap yurtdışında satılmaz. Edebiyat, estetik, kurgu öcülerini taşıyan kitapların çevrilmesi çok daha önemlidir. Yalan söyleme, arkadaşınla iyi geçin, birbirinize yardım edin gibi MEB'in değerler sistemi içindeki mesajları vermek için de kitap yazılmaz. Edebiyat başka bir şeydir. Edebiyat hayattır. Edebiyatla hayatın tanıklığını yaparsınız. Oradan tabii ki siz değerleri çıkarırsınız. Ama ben sana "Evladım yalan söyleme" diyeceksem derim. Bunun için kitap vermem gerekmez. Ama bunun için öncelikle benim yalan söylemem gerekir. Özetlemek gerekirse TEDA Projesi çok önemli ve saygın bir projedir. Ama biz onu kötüye kullanırsak çok şey kaybederiz. Kötü kitap yayımlar ve karşı tarafa yollarsak eğer "Türklerin kitapları kötü, biz onları okumayalım, sonra gelecek olan kitaplar da berbat kitaplar olacaktır. Çevirmeyelim." Diyebilirler. Bu nedenle bunu kaybetmeme sorumluluğumuz var bizim. Çevrilmiş çok sayıda kitap var. Ama bu kitapların kaç baskı yaptığını, nasıl tepkiler aldığını bizim bilmemiz gerekir. Bunlar henüz araştırılmış konular değildir.

Temam Erdaloğlu: Hocam ben Kemalettin Tuğcu kitapları okuyarak büyüdüm. Bu nedenle her şeye acıyan ağlayan bir çocuk oldum. Kemalettin Tuğcu'yu bir Alman, İngiliz ya da Fransız çocuğa okutmak mümkün değil. Kesinlikle okutmazlar. Çünkü çocuk dünyaları farklı. Çocuk edebiyatı küçümsenerek, bu alana ait kitapların resim ve puntosu büyük yazılardan oluştuğu düşüncesi hakimdir. Bu nedenle çocuk edebiyatının hem yazılması hem de çevirisinin yapılması bakımından en zor alanlardan biri olduğunu söylemek mümkün müdür?

Necdet Neydim: Kesinlikle öyle. Çünkü hata yapma hakkınız yoktur. Çocuğa "pardon" diyemezsiniz. Anacak bunu belirtmekte fayda var ki, Kemalettin

Tuğcular'ın yayımlandığı dönem insanların ağlamaklı olduğu bir dönemdir. O dönemde insanlar sinemaya gittiklerinde iki mendil ıslatmamışlarsa film için kötü derlerdi. Üç mendil ıslatınca film şahane denirdi. 60 ve 70'li yıllar bu anlamda çocuksu bir dönemdi. Böyle olması normal.

Sevda Can: İstanbul Aydın Üniversitesi'nde 13-14 Nisan 2017 tarihlerinde düzenlenen 4. Uluslararası Çeviri Konferansı'nın hazırlanması ve yürütülmesinden sorumlu akademisyenlerden biriydiniz. "Küresel Kaos" üzerine şekillenen bu konferanstan yola çıkarak bir soru sormak istiyorum. Dr. Yüksel Pazarkaya "Dil Ve Uyum Ya Da Dil Gurbeti" adlı bildirisinde "Doğal Alman toplumu içindeki eşitsizlikten kaynaklanan uyumsuzluk göçmen kökenli topluma yabancı düşmanlığı olarak yansımıştır...Bu durum 'Alman toplumunun dilsiz bireyleri', 'istasyon tercümanları' ve 'çete dili' gibi ifadelerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. " dedi. Bu ifadeden yola çıkacak olursak kendi vatanında sürgün olan dillerin (Kürtçe, Ermenice, Rumca...) sürgünlüğü konusunda ne düşünüyorsunuz? Yazın, eğitim ve iletişim alanlarındaki durumlarını bir edebiyatçı, akademisyen ve çevirmen olarak nasıl açıklarsınız? Ataol Behramoğlu'na göre varoluşun adresi anadilse bu diller hep mi mülteci hep mi göçmen kalacak kendi yurdunda?

Necdet Neydim: Ben bir dilci, edebiyatçı ve çevirmen olarak tüm dillerin yaşaması, var olması ve kendilerini hem edebiyat, hem müzik hem de diğer alanlarda gerçekleştirmeleri gerektiğini düşünüyorum. Bu nedenle her dil var olmalıdır. Kaybolan her dil bir kültürün yok oluşu anlamına gelir. Dolayısıyla ülkemizde var olan tüm dillere sahip çıkmamız ve onların kendilerini daha güçlü bir şekilde var olmalarını sağlamamız gerekiyor. Bunu sağlamanın en önemli alanlarından biri edebiyattır. Dil hiçbir zaman hiç kimsenin yok etme hakkına sahip olduğu bir alan değildir. Türkiye'de olsun, Almanya'da olsun sistem bazen anlayamadığı şeylerin varlığına fazla tahammül edemeyebiliyor. Almanya'da yaşadığım bir olayı anlatmak istiyorum. Çocuklarla söyleşi yapmak üzere bir okula gitmiştim. Çocuklarla Almaca iletişim kurmam istendi ve ben de Onlarla Almanca konuştum. Gidiş nedenim iki dilli kitaplardı. Daha sonra bir Türk çocuğu "Türkçe de okur musunuz?" dedi. "Tabii ki okurum" dedim. Çocuğa yanına gelmesini ve ben Türkçe okurken onun da Almancaya çevirmesini istedim. Ben okudum, çocuk ardıl çeviri yaptı. O kadar güzel

çeviri yaptı ki mest oldum. Bu esnada öğretmenler arka taraftaki öğretmenlerin hop oturup hop kalktıklarını gördüm. Çok kızdılar. O çocuğun çıkıp Türkçe konuşması, benden Türkçe konuşmamı istemesi hiç hoşlarına gitmedi. Aslında orda olan ilköğretim 4. Sınıf öğrencisinin hem Almanca'yı hem de Türkçeyi çok iyi bilip ardıl çeviri pratiğinde bana sağladığı uyumun şahane olmasıydı. Ertesi gün gittiğim başka bir okulun müdürü Türkçe konuşacağım zaman bunu önceden bildirmemi istedi. Çünkü ben Türkçe'ye başladığımda Alman çocuklar sınıflarına gidecekmış. Kabul ettim. Önce Almanca okudum. Sonra "Türk arkadaşlarınız için Türkçe okuyacağım" dedim ve Alman çocuklar sınıflarına gitti. Ama hepsi homurdanarak gitti. Çünkü Türkçe duymak istiyorlardı. Çünkü Türk arkadaşları var. Klan Türk çocuklarla çok güzel söyleştik ama Almanların gidişiyile o Türk çocuklar sanki çıplak kaldı. Bunu yapmaya hakları yok. Eğitim sisteminin çocukları gençleri böyle ayırtmasına karşıyım. Farklı dilleri duymak çok güzel bir şeydir. Özellikle öğrenmek çok daha güzeldir. Şuan Avrupa çocukları en az iki dilli, normalinde üç dilli, dört dilli yetiştirmeye çalışıyor. Gerçekleşirse daha evrensel olunur. Çocuklar öğrenmeye heves eder ve başka dilleri de öğrenmek ister. Hem kendi ülkesinde konuşulan başka dilleri hem de ağızları, diyalekleri öğrenmeye çocukları teşvik etmemiz lazım. Ben Ödemişli'yim. Ben Ödemişçe konuşurum. Ama bizden sonra gelen çocukların Ödemişçe konuşma yetisi kalmadığını düşünüyorum ne yazık ki. Halbuki o kadar güzel yöresel bir ağızdır ki çok güzeldir. Onun kaybolmaması lazım. Bir Karadenizlinin konuşmasının, sesletiminin kaybolmaması gerekir. Evet İstanbul şivesi güzeldir ama Anadolu'yu da kaybetmemek gerekir. Anadolu'yu ağızıyla, farklı dilleriyle kaybetmemek gerekir. O dille yaşamalı, görmezden de gelinmemeli ve varlığına saygı duyulmalı diye düşünüyorum. Dil her yerde yaşamalıdır. Artık küreselleşme ile İngilizce hakim dil olmaya başladı, dolayısıyla büyük devletlerin bile kendi dillerini kaybetme riski var. Küresel dil kapitalist dünyanın gerçekliğidir aslında. Konferansta Betül Parlak Hocamızın yaptığı Suriyeli Kadınlar ile ilgili önemli bir saptama vardı. Suriyeli kadınlar çocuklarının İngilizce öğrenmesini istiyorlardı. Bu önemli bir saptamadır. Bu bizde de bu var. "Toplumsal Salaklık" diyorum buna. Okul öncesi dönemde yuvalar İngilizce dersleri koyuyorlar. Çocuk henüz kendi anadilini tam içselleştirip belli bir dil birikimini oluşturmamışken İngilizce öğretiyoruz diye birtakım eylemler gerçekleştiriyorlar. Bu bile anadile olan

saygısızlıktır. Bu çocuğu önce kendi toplumunun konuştuğu dili tüm ayrıntılarıyla öğrenmesi sağlandıktan sonra başka dil öğretilmelidir. Hayat uzun, her zaman yeni bir dil öğrenilebilir. Dil öğretecekseniz bunu ilköğretimde seçmeli olarak verebilirsiniz. Önce bunu yapabilecek beceride eğitimciyi yetiştirmek lazım.

Sevda Can: Çocukların anladığı dili bulmanız (keşifetmeniz) sürecinden bahsedebilir misiniz?

Necdet Neydim: Çocukların anladığı dil dediğiniz zaman onları adam yerine koyduğunuz bir dildir. Eşit seviyede konuşulan dildir. Ama eşit seviyede konuşulan bir dil yapmacık bir dil değildir, yani çocukça değil, çocukça konuşamayacaksınız çocuk anlar bunu ve sizin onun ile dalga geçtiğiniz düşünür. Örneğin; 'Geliyomuşun' demek doğru değil böyle konuşmak gerekmez, onu ne kadar ciddiye alıp dilini ona göre oluşturman gerekir, bir kere çocuk ile konuşulan dilin ne alt metin ne de yan anlamı olmayacak. Doğrudan söylemeli ve bu doğrudan söylemlerin içerisine tat eklemelisin. Ben bunu şiir de becerdiğimi sanıyorum'. Çocuk olmanın hoşluğu' diye bir şiirim var:

*"Yap bunu, yap şunu!
Getir onu, götür şunu!
Bırak bu huyunu!
Çabuk iç suyunu!
Yaptın mı ödevini?
Kızdırma öğretmeni!
Gene almışsın iki
Deli edeceksin beni!
Adam ol adam!
Öyle derdi benim babam.
Dökme üstüne yemeği!
Giy sırtına yeleği!
Terlik giy ayağına!
Çabuk yat yatağına!
Bırak şu sızlanmayı!
Tara çabuk saçlarını!
Dikilme başımda öyle
Ne söyleyeceksen söyle!
Koşma düşeceksin
Kafanı kıracaksın!
Neler yaptım senin için
İnkâr etme deli misin!
Sen çocuksun sus!
Çabuk sesini kıs!
Hadi yavrum koştur!
Çocuk olmak hoştur (!)*

Sevda Can: Çocuklara aşık olan bir yazar olarak onların dünyasını dinlemek isteriz sizden. Anne-babalara tavsiyeleriniz nelerdir?

Necdet Neydim: Çocuk farklı bir dünya, bir gerçek. Çocuk neresinden bakarsanız bakın hayatı keşfetmeye, hayatın içerisinde var olmaya ve kendini gerçekleştirmeye çalışan bir varlıktır. Çocuğun mücadelesi hep bir yere doğru gitmektir. Sokağa çıktığı zaman koşar yani bir yeri kafasına koymuştur ve onu gerçekleştirir. Yetişkinin yapması gereken şey, onun mücadelesini seyretmektir, çok az destek ister çocuk... Ama siz onun her şeyini sunmaya kalkarsanız kendisini gerçekleştiremez. Onun kendini gerçekleştirmesini izi veren bir yolu ve ortamı sağlamak çok önemlidir. O zaman nedir öyle bir durumda ki sahne; çocuk kendini gerçekleştiriyor ve siz seyrediyorsunuz. Ölçü çocuğun hayata mutlu bir şekilde bakması ve hayatı mutlu bir şekilde sürdürmesidir.

Sevda Can: Toplumumuzdaki sosyal gerçeklerin çocuklar üzerindeki etkisi nedir? Masallarınızda buna yer veriyorsunuz.

Necdet Neydim: Biz yetişkinler dünyası çocuklarımız yedirip içirip giydiren okula gönderdiğimiz de her şeyi yaptığımızı zannediyoruz. Ama oysa o çocuk hayatı, her şeyi ile tanık olan bir konumda. Televizyon yokken, bilgisayar yokken sadece mahallesini

bilirdi çocuk. Sosyal gerçekliği o mahalle idi. Ama şimdi sosyal gerçeklik dediğiniz zaman sadece mahalle değil, şimdilerde çocuk odasında oturuyor ve dünyanın bilmem neresine giden bilgiye ulaşma becerisi ve elinde araçları var. O zaman bizim özellikle günümüzdeki yetişkinler dünyasının çocuğun hayat ile ilişkisinin ve iletişiminin olmadığını düşünmesi çok yanlış bir düşüncedir. Çocuğun hayat ile ilişkisi çok yoğundur. Yetişkinlerin bilmediği konu; çocukların ne bildiğidir.

Sevda Can: Çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırılması yönünde atılması gereken adımlar nelerdir?

Necdet Neydim: Atılmaması gereken adımlardan söz edeyim. Çocuklara okulda okuma saatleri olurdu, saat on ikide zil çalar ve tüm çocuklar kitap okurdu. Burada söylemek istediğim belirli saat aralıklarına tıklmış olan okuma kültürü çocuğa okuma alışkanlığı kazandırmaz. Örneğin; Pavlov'un köpeği diye bir deney var. Bunun gibi bu durumlar, bu olacak iş değil. Ama okuma keyfinin olması için;

- Kitabın çocuğa göre olması,
- Çocuğa sesleneceği, iletişim kurabileceği bir metin olması gerekir. O iletişimi kurabiliyorsa o kitabı okur çocuk.
- Merak, keşfetme ve anlama duygusunu ailenin oluşturması lazım.

Çevirmen Leta Sorar

Gülşen Saralı: Çevirmenlik mesleği sizce nedir? Bize biraz bahseder misiniz?

Leta Sorar: Zor, yorucu, bir o kadar da sorumluluk isteyen bir meslek.

Gülşen Saralı: Sizi çevirmenlik mesleğine yönelten neydi? Bu mesleği seçerken sizi etkileyen faktörler neler oldu? Mesela aileniz ve yakın çevreniz meslek seçiminizde etkili oldu mu?

Leta Sorar: Hayır, kendi tercihimdi. Zaten Türkiye'de kırtasiye ve bürokrasi o kadar fazla ki bu alanda ihtiyaç olacağını düşündüm.

Gülşen Saralı: Çevirmeliğin avantajları ve dezavantajları nelerdir?

Leta Sorar: Müşterinin huysuz olması bu mesleğin dezavantajlarından biri, avantajı ise sürekli yabancı dilini kullandığın için unutmuyorsun.

Gülşen Saralı: Çevirmenliğin kazanç düzeyi nedir?

Leta Sorar: Değişiyor. Sözlü ve yazılı çeviri birbirinden farklıdır. Sözlü çeviride; noter, mahkeme veya ofislerde yapılan sözlü çevirilerin ücreti değişiyor. Yazılı çeviriye gelince yazılı çeviride ücret, karakter bazında alınıyor. Günümüzde çok fazla iş olmadığı ve işlerde azalma olduğu için geçim zorlaşıyor. Bundan on sene önce bir tercüman rahatlıkla geçinebiliyordu ama şimdi tercümanlar salt bir büroya bağlı kalmıyor.

Birçok büro, mahkeme ve noterle çalışıyor. Tabii herkesin kazancı müşterisine göre oluyor. Kazanç düzeyi konusunda net bir şey söyleyemem (çünkü serbest). Bir ay bakarsın çok iş olmuş olur üç bin lira kazanırsın, bir ay bakarsın beş yüz liranın ötesine geçememişsin.

Gülşen Saralı: Serbest çevirmenlikte ücretlendirme politikanız ne şeklindedir?

Leta Sorar: Bin karaktere göre ücret alınıyor. Tercümanlar Derneği'nin vermiş olduğu bir fiyat listesi var. Şu anda o kadar çok tercüme bürosu var ki tercüman olmayanlar da tercüme yapmaya başladı. Özellikle Suriyeliler sahte diploma getirip, dili çok iyi bildiklerini söyleyerek çeviri yapmaya başladılar. Tamam Arapçası çok iyi olabilir fakat Türkçesi iyi olmayan kişiler bunlar. Onlar piyasayı o kadar öldürdü ki serbest bir rekabet ister istemez ortaya çıktı.

Gülşen Saralı: Mezun olduğunuz sene gerek İngilizce gerek başka anlamlarda kendinizi bu meslek için yeterli seviyede gördüğünüz mü? Örneğin; mezun olduğunuz sene her alandan gelen çevirileri yapabilecek düzeyde miydiniz?

Leta Sorar: Öncelikle şunu söyleyeyim, benim dilim İngilizce değil, Yunanca. Ben aslen Rum'um. Kendi dilimin avantajını kullanıyorum tabii ki. İngilizce beynelmil bir dil olduğu için daha az bilinen diller daha rövanşta oluyor. Günümüzde, sokaktaki

simitçi bile İngilizce konuşabiliyor. Konuşabilir ama çeviri yapamaz orası ayrı. Kendi dilim olduğu için, anadilim olduğu için benim böyle bir durumum yok. Bu meslekte ister istemez İngilizceyi de Rusçayı da Kiril alfabesini de çözüyorsun. (Almanca ve Arapça haricinde.)

Gülşen Saralı: Yeni mezun olacak arkadaşlara neler tavsiye edersiniz? Sektöre girerken ne tür beklenti içinde olmalıyız?

Leta Sorar: Şu aralar iş bulmak oldukça zor. Ümidini kırmak istemem ama genel olarak ülkenin durumun baktığımız zaman iş potansiyeli hakikaten düştü. O kadar çok tercüme bürosu açıldı ki bilen de bilmeyen de bu işi yapıyor. İş bilmeyenler, bu işi yapmaya çalıştığında yüzüne gözüne bulaştırıyor ve en fazla üç ay sonra büroyu kapatmak zorunda kalıyor.

Bana kalırsa yazılı çevirinin haricinde sözlü çeviri yapabilirsin, turist gezdirebilirsin. Bunlar daha avantajlı. Konsolosluklarla konuşup onlarda irtibatla kalabilirsin. Fakat ilk önce yapman gereken, bir notere gidip yemin zaptı çıkarmalı ve mahkemeye gidip kendi adını yazdırmalısn. Aslında sizlere, yeni nesle yabancı dil konusunda ihtiyacımız var. Çünkü çoğu kişi bu alanda dinazor olmuş. Bunlar, gerçek anlamda o kadar bilgi birikimine sahip tercümanlar ki... Örneğin; raporlar, hasta raporları, çok ciddi mahkeme kararları, cinayet dosyaları, hırsızlık dosyaları ve sözleşmeler üzerinde cambaz gibiler ama senelerin getirmiş olduğu bir tecrübeleri de var. Yeni mezun birine (bir gence) gel, tercüme yap diyemem. Çünkü tecrübesi yok. Sadece okuldan alınan bir eğitim var ve okuldan aldığınız salt eğitim bu işi yapmaya yeterli değil. Bu işin sonu yok. Sürekli okuyacak, yazacak ve ilerleyeceksin... Mesela bir

hukuk metni gelir, çevirisini yapamazsın ama bir aşk mektubu gelir, çevirisini çok iyi yaparsın. Okul size sadece eğitim verir, asıl profesyonelliği dışarıda, okulun veremediğinde kazanırsın. Profesyonellik okulda kazanılmaz, hayat sana bunu bir şekilde öğretir. Ama benden size tavsiye; bürolarla çalışmayın derim. Dürüst çalışan bir büro yok. Tercümanların hakları ihlal ediliyor. Bir müşterimin şikayeti üzerine, Beşiktaş'ta bir büronun bir buçuk iki liraya öğrencilere çeviri yaptırdığını öğrendim. Benim elli liraya yaptığım çeviriyi onlar on beş liraya yapıyor. Ne derece güvenebilirsiniz ki... Pek ala yapmak isterseniz de bir büroya gidip yemin zaptı çıkarın, sürekli kanunu okuyun, çeviriler yapın ve gerek yazılı anlamda gerekse sözlü anlamda kendinizi geliştirin. Benim bu meslekte saçlarım bembeyaz oldu...

Gülşen Saralı: Mesleğinizin en sevdiğiniz tarafı nedir?

Leta Sorar: Sürekli farklı insanlarla diyalog halindesiniz. Bilgi birikimini onlarla paylaşmak güzel. (Az önce gördüğün zeki! İnsanlarla bu olmuyor tabii.)

Gülşen Saralı: Mesleğiniz ile ilgili aklınızda kalan, sizi etkileyen bir anınızı bizimle paylaşır mısınız?

Leta Sorar: Seneler önce bir adam, Fransızca tercüme yaptırmaya geldi. Adamın oğlu Fransa'da alından silahla vurularak öldürülmüş fakat kendisinin intihar ettiğini söylemişler. Adam bu durumu kabullenememiş. Yapılan tercüme de mahkemeye sunulacak. Üç hafta boyunca inanır mısın, hep o silah hep o adam, mermi, delik hep gözümün önündeydi. Sonra gitti de biraz psikolojim düzeldi. Her gün o adamla nefes alıyordum. Günaydın; adamı görüyorum, iyi günler; adamı görüyorum, silah...

Gülşen Saralı: Bu mesleği seçtiğinize pişman mısınız? Çevirmen olmasaydınız hangi mesleğe yönelirdiniz?

Leta Sorar: Bu mesleği seçtiğime bazen pişman oluyorum. Sorumluluğu büyük bir kısmı sende oluyor. Çevirinin altına imzanı atıyorsun. Bu, büyük bir sorumluluk; kendin, ofisin, noter ve mahkeme adına çevirinin altına imzanı atıyorsun. Noterde olan evrakların çoğu savcılığa gidiyor ve orada arşivleniyor. Bir hasta raporunda da hata yapabilirsin bir boşanma davasında da... Bekar bir kadına evli diyerek anlatımda da hata yapabilirsin, bunların

bedeli çok ağır. Çevirmen olmasaydım, gazeteci olmayı tercih ederdim. Fakat günümüz koşullarında düşünmekte fayda var.

Gülşen Saralı: Hangi üniversiteden mezun oldunuz? Eğitim düzeyi sizin için yeterli miydi?

Leta Sorar: Yeterliydi. Ben Yunanistan'da okudum. (Yunanca ismindense 'Demokratiki' diyerek Türkçesini söylemek istedi sanırım. Araştırdım ve anladığım kadarıyla Dimosritus University of Thrace'te okudu.)

Gülşen Saralı: Bir çeviri bürosuna gidip staj yapmak istediğimizi söylesek iş gücümüzden faydalanırlar mı, emeğimiz boşa harcanır mı?

Leta Sorar: Hiçbir büronun para vereceğini sanmıyorum. Belli bir zaman bir büroda staj yap. Bırak emeğinden fayda sağlasınlar, sen işi öğrenmeye bak. Zaman içerisinde kendine müşteri edineceksin. Hızınla, hatasız çevirilerle kendine müşteri kazanabilirsin. Benden size tavsiye; bu ii gidip yerinde öğrenin. Profesyonelliği kazanmak için acemilikten kurtulmak gerekir. Bu, hayatta da böyledir. Hayattan alınan eğitim önemlidir. Emeğini kullanmaları gerekiyorsa bırak kullansınlar. Bu sayede sen de dilini geliştirir, işlemlerin nasıl yürüdüğünü öğrenirsin. Bir büroya git ve para istemiyorum sadece işi öğrenmek, çeviriyi profesyonelce yapmak istiyorum de. Bu sayede işi öğrenirsin.

Çevirmen Özgür SİNAN

Büşra Kaya: Uzman bir çevirmen olmak için hangi aşamalardan geçmek gerekmektedir? Kendi süreçlerinizden bahsedebilir misiniz?

Özgür Sinan: "Uzman bir çevirmen" ifadesini, "yetkin ve başarılı, yani iyi çevirmen" olarak kabul ediyorum ve soruyu buna göre yanıtlıyorum. Bir edebiyat çevirmeni olarak başarımın asıl ölçütü, okurların, dolayısıyla ister itemez ciddi yayınevlerinin, sizin çevirinize bir değer atfetmeleri ve onu tercih etmeleridir. Bu aşamaya gelmek uzun bir süreçtir bir dizi başarılı çevirinin toplam etkisiyle ortaya çıkar. Çok sayıda yayınevinin bulunduğu edebiyat dünyasında özellikle çok tercih edilen klasik ve kült kitapların çevirisi iyi bir çevirmenin fark yaratması gereken bir alandır. Başka çevirmenlerin ürünleriyle yapılan doğrudan kıyaslamalar iyi bir çevirmenin niteliğini ortaya koyar.

Büşranur Torun: Kaynak kültür ve hedef kültür arasında bir aktarıcı rolü olan çevirmen, çevirdiği metne sansür uygulayabilir mi? (Oto sansür vb.)

Özgür Sinan: Kesinlikle uygulayamaz. Meslek etiği böyle bir eylem ve girişime engeldir. Hiçbir kaygı ya da çekince çevirmene bu hakkı

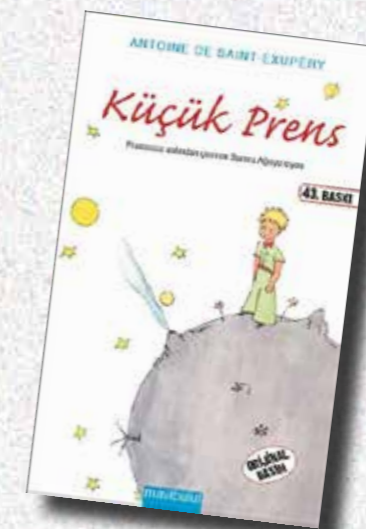
vermez. Çevirmenin yükümlülüğü, kaynak dildeki metni hedef dilde özünü açıkça ortaya çıkartacak biçimde eksiksiz olarak aktarmaktır. Çevirmen yapacağı çeviriden dolayı varolan baskıcı yasalarla başının belaya girmesinden korkuyorsa, yapacağı tek şey o çeviriden el çekmektir. Dolaylı bir sansür ya da otosansür bir çevirmen için etik dışı ve yüz kızartıcı bir suçtur.

Büşra Kaya: Çevirmenin de eser sahibi olduğu anlayışına göre 70'li yıllardan bu yana pek fazla örneklerine rastlanmayan çevirmen yargılanmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Özgür Sinan: Günümüz dünyasında bir çevirmenin çevirdiği bir kitap ya da yazı nedeniyle yargılanması, bir ülke yargısı ve o ülkenin saygınlığı açısından yüz kızartıcı bir utançtır. Karanlıkçı bağnazlık, faşizm ve totaliter baskının somut bir göstergesi olarak, acınası bir çağdışlıktır.

Büşranur Torun: Küçük Prens kitabının çevirisini yaparken sizi heyecanlandıran ve zorlayan noktalar nelerdi?

Özgür Sinan: Ben çevirmenliğin yanı sıra çocuk kitapları yazan bir yazarım. Felsefi arka planı olan, çocukları eleştirel düşünceyle tanıştırmaya çalışan eserler üretmeye çalışıyorum. Bu bakımdan

Dünya çocuk edebiyatının başyapıtlarından birisi olan Küçük Prensi büyük bir coşku ve heyecanla çevirdim. Çok sevdiğim ve defalarca okuyup tartıştığım bir eser olduğu için çeviri esnasında fazla zorlanmadım.

Büşra Kaya: Yayınevlerini, okurları ve edebiyat dünyasının bütün figürlerini kastederek soruyorum. Sizce biz çevirmenlere hak ettiğimiz değer veriliyor mu?

Özgür Sinan: Ülkemizdeki genel kültür düzeyini, toplumun ve devlet kurumlarının edebiyata verdikleri değer ve önemi göz önünde tuttuğumuzda elbette ki bu sorunun yanıtı hayırdır. Silahlanma ile tüketmeye inanılmaz bütçeler ayıran, eğitim bütçesi Diyanet Başkanlığı

bütçesinin onda biri bile olmayan bir ülkede yazara, yayıncıya ve çevirmene hak ettikleri değerin verilmeyeceğini her akli başında okur ve edebiyatsever bilir.

Büşranur Torun: Bir de öbür tarafa geçip sorayım. Yabancı bir dili bilen, eh biraz da okumuş yazmışlığı olan herkes çeviri yapabilir mi? Yani çevirmenler çeviriye hak ettiği değeri veriyor mu?

Özgür Sinan: Elbette ki yapamaz. Yapmamalı... ancak bunun olabilmesi için bu alanda devletin aktif bir çabası olmalıdır. İnşaat yapandan alınan bütün vergileri aynısıyla, hatta fazlasıyla kitap üreticilerinden alan bir sistemde yayınevlerinin ve edebiyat dünyasının karar vericilerinin kaliteli

çeviriler peşinde olmaları çok zordur. Bu nedenle maliyetleri düşürmek isteyen kitap üreticileri işin kolayına kaçıyorlar ve ucuz çevirmenleri tercih ediyorlar. Bu da çevirmenin kalitesinin düşmesine yol açıyor.

Büşra Kaya: Mutlaka çevirmek istediğiniz bir kitap var mı? Bir de mutlaka yabancı dillere çevrilmesini istediğiniz Türkçe edebiyat eseri var mı?

Özgür Sinan: Stefan Zweig'in Türkçe'ye çevrilmeyen bazı kitaplarını çevirmek istiyorum. Çevirmeyi çok istediğim bir eser de Montaigne'nin Denemeleri'dir...

Büşranur Torun: Bugün çeviri sektöründe yaşanan olumlu ya da olumsuz durumlardan bahseder misiniz? Çeviri sektörünün eksileri nelerdir? Neler yapılması gerekmektedir? Sektörün iyileşmesi açısından olumlu gelişmeler var mıdır?

Özgür Sinan: 6. soruyu yanıtlarken değindiğim sorunlar hallolmadan ülkemizde çeviri sektörü başarılı olamaz. Devletin kültür alanında teşvik edici, özendirici, pozitif ayrımcılık yapan uygulamaları olmalıdır. Çeviri destek programları

ve fonları olmalı, devlet bu alanı kollamalıdır. Milli eğitim bakanı Hasan Ali Yücel dönemindeki gibi bir çeviri seferberliği ilan edilmelidir.

Büşra Kaya: Türkiye ve Batı çeviriye bakış açısı yönünden karşılaştırıldığında gözlemlediğiniz farklar nelerdir?

Özgür Sinan: Aradaki farkı görebilmek için telif yasalarını karşılaştırmak yeterlidir. Bizde sözüm ona çevirmenlerin haklarını güvence altına alan bir telif yasası vardır. Ne var ki nispeten olumlu hükümler içeren bu yasanın uygulanması tamamiyle yayınevleri ve işverenlerin insafına terk edilmiştir. Ancak üç-beş ciddi yayınevi dışında hiç kimse bu telif yasasına uymamaktadır. Dolayısıyla çevirmenler her zaman mağdur olmaktadır.

Büşranur Torun: Son olarak çeviri bürolarına, çevirmenlere ve çeviri öğrencilerine önerileriniz var mı?

Özgür Sinan: Çevirmenlerin ciddi bir mesleki dayanışma ve örgütlülük içinde olmaları gerekiyor. Bunu başarıp etkili bir mücadele yürütmeden haklarını almaları çok zor.

BILINGUALISM:

Favour or Rigour

Asena TUNALI

INTRODUCTION

Learning or knowing a second language in addition to individual's native language, by means of bilingualism grounds many problematic discussions about the definition of bilingualism. Although many considers bilingualism as "knowing" L2 other than native L1 and speaking L2 as fluent as L1, bilingualism is multifaceted to fit in this yes or no classification. Identification of bilingualism should not be plain and must comprise extent of ability to use L1 and L2 because of the fact that a bilingual may not speak their L1 or L2 adequately (Grant and Gottardo, 5). In addition, degree of bilingualism should inspected under the efficiency of productive and receptive skills such as writing, reading, speaking and listening because of the fact that level of skills may differ among bilinguals (Liddicoat, 2). It seems academicians are having conflict about the accurate definition but discussing the term seems futile in fact it is futile because concept of bilingualism is so extensive to narrow down to a single definition.

Following my second area of interest is bilingual education, in particular learning English as a second language and effects of L2 on students, advantages and inconveniences that originates from this type

of education. Obvious question occurs while we examine the malfunction of bilingual education and failure of students to learn English even though foreign language classes starts from the early ages. Also lack of efficiency in given education and encouragement of learning other languages is worth mentioning, reason behind the deficiency in bilingual education originates from concerning the loss of vernacular language or fail to keep possession of cultural identity (Tokdemir, 523).

Lastly, after arguing bilingual education's advantages and inconveniences on students, general effects of knowing other languages to humans' body, such as by put to work different areas of brain and by that work preventing diseases like dementia, Alzheimer and epilepsy, and other effects such as improving the task-switching mechanism will discussed.

BILINGUALISM

'What is bilingualism?' Providing a exact definition to the term 'bilingual' is infeasible, but it is commonly associated with individuals who can understand two languages and also speaks, writes and listens in second language too. 'Who can be

considered as bilingual?' For a matter of speech let's say L1 is Turkish and L2 is English and L1-L2 speaker is named 'X' and X uses her/his L2 almost daily for almost 10 years so X will most likely to label herself/himself as a bilingual person. On the other hand, there is a five-year-old Z, who grow up in a monolingual house but at her/his fifth birthday family recruit someone to babysit their children and babysitter is a immigrant or bilingual person who can speak two languages but mostly has a dominance on L2 that household cannot speak. After some time Z learned things from her/his babysitter and gained the ability of understanding other than vernacular language, when babysitter tells something in L2 and she/he understands it but cannot speak properly Z is still a bilingual person. "Bilingual children as young as seven months can better adjust to environmental changes," (Marian and Shook, 1), so while age chart goes back to the early ages and as exposure to L2 starts in the early ages, fresh minds can adapt into second languages easier. Children who surpassed the first seven month period could start to learn another language whether it's given inside the household or caused by outside factors learning process is still enough for individual to considered as bilingual. In the stage of learning does not change

the fact that brain started to identify objects and symbols both in L1 and in L2. Overall, accepting that bilingualism does not have strict rules can help many to loosen boundaries about whether speaking L2 fully or not, brain started to get bilingual.

BILINGUAL EDUCATION

Bilingualism mostly starts from the school years. Bilingual education programs include different types such as immersion, submersion, transitional bilingual programs, maintenance and enrichment programs.

Immersion program encourages students to speak in their L2 by their teachers and overall in their classes but if student is having hard time understanding a sentence, teacher has ability to speak L1 too. However, classes are commonly in L2. Immersion programs integrated with additive bilingualism considering that learning of a L2 does not affect student's ability of speaking L1 and education given in L1 and L2.

Submersion programs on the other hand forces minority students who speaks a language other than majority into a same classrooms which is putting non-L2 speakers into a stress as a result of

not understanding the spoken language in class. This type of programs are assimilationist, forcing minorities into learn without any content given. Submersion programs integrated with subtractive bilingualism considering that forcing minorities into learn majorities' language can cause a loss of minorities' L1 by time and their crooked L2 can replace their L1.

Transitional programs often used when there is considerable amount of other language speakers exists, in this case non-native English speakers, gets L2 classes and also support on their L1 classes This type of programs provides a passage way to L2 from their L1 because of this reason this type of programs are assimilationist and integrated with subtractive bilingualism. (Roberts, 373)

Maintenance programs hold a different view from transitional type. This type of program provides support in both L1 and L2 and provides students to use both languages affective as possible. (Roberts, 374) Program protects student's cultural background and native language and teaches a new language and its culture for this

reason; maintenance programs integrated with additive bilingualism considering that languages do not interfere with each other.

Enrichment program, also known as Two-Way program, differs from all types by method and content by that means, as it is understood by the name of it, these programs provides L2 classes for non-native English speakers and meanwhile support their L1. Concurrently native English speakers are taking L2 classes too with addition support in their L1. Purpose of this program is not setting a goal of all English speakers in fact it supports pluralism. Enrichment program integrated with additive bilingualism because outcome is often multicultural and multilingual individuals. (375)

In conclusion, enrichment program is predominant upon other programs. In a world, that is constantly changes and as population rate goes up, bilingual individuals who have capacity of understanding many cultures and languages can gather people into a unit. In addition, best way to do this is having bilingual education all around the world.

EFFECTS OF BILINGUALISM

Learning language either one or eight, changes human mind effectively. Newborns will most likely to look at you directly and giggle, it probably means they feel happy. They can cry and scream at top of their lungs; it probably means they are hungry. As time passes and babies learn to detect simple words, mimics and gestures for example if a baby chews your mobile phone, when their parent shouts with a high voice, baby will throw the phone away or try to run away with phone. Therefore, while cognitive system and language develops, way of thinking improves and individual starts to form new options.

Effects of languages on physical brain and concept of thinking is impossible to lighten fully because solving the human brain completely is not possible with our technology today. Virgin lands of undiscovered information about human neurology inhibit scientists' to observe process of learning a language and its effects fully but thing we know today is our main subject. Researchers shown that bilingual minds are experiencing daily life more differently than others owing to brain's capability of separating two languages apart while using one and this ability causes bilinguals to transition between tasks easier and increasing bilingual minds' attention (Marian and Shook, 1). Reason for this increasing in attention rate is associated to different parts of brain used in order to manage usage of two languages. Separation of two languages at its highest forms a demand on brain and puts brain into work by different regions other than language process (Bialystok, Craik and Luk, 8).

Other compelling research result is that bilingual brain can prevent Alzheimer's disease and dementia. Study with 200 individuals who are monolingual and bilingual shown that monolingual people shown the Alzheimer's symptoms at about 72 years of age, bilingual people shown the symptoms at about 5 year later than monolinguals, at about 77 years of age. In addition, bilinguals were diagnosed later than monolinguals. As a shocking result, bilingual people had more symptoms that are physical in brain than monolinguals but with capacity of bilingual brain, they managed to go further without obvious signs of Alzheimer's disease (Marian and Shook, 8). As mentioned earlier, it is not possible to determine all effects of bilingualism on brain but results proved by many researches that effects are mostly on the good side.

CONCLUSION

To summarize this paper when the subject inspected remotely it is possible to see that bilingualism is a big favour to individuals for developing cultural variety by changing education systems and especially changing methods of teaching provides goods for the most part. Setting a goal for pluralism in society, having a understanding of many cultures by their language, solely following additive bilingual path without shadowing any culture or language is the main point of this paper. Giving education in equal terms and variety and raising generations who are multicultural, more aware, exposed to diseases like Alzheimer's and dementia later than their predecessors and raising generations who has ability of easier task-switching, ability to understand their other peers from the other side of the world is only and only is for the benefit of human society.

WORKS CITED

- Marian, Viorica, and Anthony Shook. "The Cognitive Benefits of Being Bilingual." Dana Foundation. Cerebrum archives. 31 October 2012. Web. 28 March 2018.
- Liddicoat, Anthony. "Bilingualism [microform] : An Introduction" ERIC Clearinghouse [S.l.] 1999. Web. 1 April 2018.
- Bialystok, Ellen, Fergus I.M. Craik, and Gigi Luk. "Bilingualism: Consequences for Mind and Brain." Trends in Cognitive Sciences 16.4 (2012): 240-250. PMC. Web. 16 April 2018.
- Tokdemir, Aslihan. "Yabancı Dil ve İki Dilli Eğitim." Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2000. Vol 6. Page 519-525. Web. 16 April 2018.
- Gottardo, Alexandra, and Amy Grant. "Defining bilingualism." Canadian Language and Literacy Research Network. Encyclopedia of Language and Literacy Development. 2008. Web. 17 April 2018.
- Cheryl A. Roberts. "Bilingual Education Program Models: A Framework for Understanding" Bilingual Research Journal. Vol. 19. 1995. p. 369 - 378. 18 April 2018.

CORRUPTED EXISTENCE:

Dystopia and Technology in Huxley's Brave New World

Ayşenur TEKİN

INTRODUCTION

Aldous Huxley's *Brave New World* consists of his opinions about technology and its effects. The ethics and ambitions of the society are not those of our society today – such as family, love, and success – but as an alternative these are determined around manufacturing, economy, and technological expansion and development. People are not interested in individual things; they have been hardened to see the world as a communal and technologically adjusted. The most predominant patterns in *Brave New World* are centred around the manufacturing and economic arrangements, and how technology has brought the progressions of these patterns to culmination. The mind-set of the society is that growth, through creation, is the main goal of mankind. Consumerism and productivity are the intention of life in Huxley's industrialized dystopia. The entrepreneurial principles of the society can be reflected by one of the hypnopaedic axioms showed in this quote from the novel: "But old clothes are beastly," continued the untiring whisper. 'We always throw away old clothes. Ending is better than mending, ending is better than

mending, ending is better than mending.'" (Huxley, 54). All the people of The World State in the novel are hardened since birth to sustain that buying new is correct and revamping is wicked. They are educated to obey to the consumer-focused mind-set of the nation.

In the novel religions have disappear into the blue and been ignored by the people of the World State. The lone deity-like or sacred values that people go along are that of Henry Ford, inventor of the Model T. Society's closest acceptance of a "god". Their world is a place without beliefs and wars where sensuality and joy have subrogated love and empathy. Huxley's aware-ness of infant conditioning indicates acutely to an age in which children as young as three years old are obsessed with computers, attached to televisions and nourished on fast food and synthetic snacks fastened with addictive chemicals. It speaks to an age in which adults interrelate with technological goods rather than other human beings. Huxley defines the world he predicts as a sinister, deceit nightmare in which the people live sterilised lives, restrained by the drug soma in a torpid dystopia.

One trial for the adjustment would be to highlight how related Huxley is today and how he predicted so many of the problems distressing 21st-century society. He foresaw, to give an example, the means in which technology, under the control of dominants, can rule our decision-making with social media, the *Brave New World* notifies of the threats of giving the state control under further and potent technologies. One diagram of this theme is the stiff hegemony of facsimile through technological and remedial involvement, containing the clinical subtraction of gonads, the Bokanovsky Process, and hypnopaedic conditioning. One more is the establishment of complex entertaining machines that spawn both inoffensive ease and the great levels of consumption and production that are the basis of the World State's permanency.

Soma may be a third the event of the sort of remedial, biological, and mental advances that *Brave New World* evaluates most extremely. It will be imperative on distinguish those qualification between science and innovation. Inasmuch as the state talks regarding advance science, the thing is that it generally methods are those

bettering from claiming technology, not expanded exploratory investigation and experimentation. The state's usage of science likewise a system will manufacture advancement association that may settle on a seamless, happy, shallow actuality through things for example, such the individuals "feelies." The State's concentrate on satisfaction also dependability implies that its employments those effects for experimental research, inasmuch as they help advances about control, yet doesn't backing science itself.

Brave New World is a caste system of artificial ways and modern people. Creating their own custom genetic code of each class and given different names such as alpha, beta, epsilon. Created an artificial world where everyone is always happy, live under their given names and work with the qualities they had. This caste system is not about separating people from one another. The people divided into several classes depending on incubation in the Center is generated. Each type has a unique mission. They were conditioned according to their class. People from their own class of pettiness, work best if they are conditioned and

in this way, everybody's happy. They are not jealous of the top of the lower class, for example, a subclass of "alpha", "beta's Conditioning Center classes, hypnopaedia process, under consciousness one hundred repetitions three nights a week for four years, the following sentences on those nights had played. "Alpha children wear grey. They work much harder than we do, because they're so frightfully clever. I'm really awfully glad I'm a Beta, because I don't work so hard. And then we are much better than the Gammas and Deltas. Gammas are stupid. They all wear green, and Delta children wear khaki. Oh no, I don't want to play with Delta children. And Epsilons are still worse. They're too stupid to be able..."

Treatment Center for human robots grow crops, but "happy" robots. Let's just say you came to Earth as a shoe your life passing by such a illusion

of slavery. The interesting part of the job when the time comes, no one would think of per task, doesn't even oppose. Elie Wiesel says: "There may be times when we are powerless to prevent injustice, but there must never be a time when we fail to protest." In the case that we express submission showing our reaction on a silver tray will be presented in person so even if different ways human response must be expressed. Looking for human life in this case, the childhood period we've been through is desperation. We start to determine our borders from childhood. What should we eat where we sit, it's told us what we should do is constantly plant in. When we are at home, at school, at work what we have to do, is provided in the rules. In this case, the brain focuses just shouldn't do and should do. The reason for their position of these people accustomed is the same remediless situation,

we live in our childhoods, they had been taught how to act, what to think, how to live, etc. Having cultivated the existing passive throughout, material consumption and indiscriminate way the opposite of virtuous on asleep with the sleep treatment (hypnopaedia). The people of the State eliminating feeling of unhappiness with a drug (soma) and they put sexual intercourse in the centre of life, this way there were no sadness. Even those people at the top of the State was doing freely sex, and were promoting the polygamy. In a relationship with one person for a long time, is excluded and contempt in the society. What is the situation in the world right now was monogamy, it's explained in *The Ancestor's Tale*, Dawkins p: 218.

" According to G.P. Murdock's *Ethnographic Atlas* published in 1967 'Of those 849 societies, 137 (about 16 per cent) are monogamous, four (less than one per cent) are polyandrous, and a massive 83 percent (708) area polygynous (males can have more than one wife)." In fact, there's already has a de facto situation. The book shows the further condition.

Mother, father, basically the idea of family is too old and excrescence for them. A case of taking over all areas of life is social benefits. On the one hand, individual pleasures stir up, on the other hand, we witness a collective consciousness should be kept awake at: Society is shaped with the understanding that "Everyone belongs to everyone else". This society is a society that based on consumption and community's pleasure. They believe the following words deeply "Everyone works for everyone else. We can't do without anyone."

CONCLUSION

There is no doubt that Huxley's Utopia today looking at in terms of what perfect – but what is not consistent in itself–can also be applied. Moreover, the proposal is unnecessary in terms of a lot of today's technology. Huxley lived in 19th century which was not as developed as today, but he could not have dreamed his upside-down morality unless he himself also found it threatening. He predicted that how would world be with all these consumptions, advancing technologies and with fondness. He created this dystopia fearing the possibility of its realization. Another thing is that *Brave New World* is filled with characters who do everything they can to

evade fronting the fact about their own conditions. Like another novel that including dystopia items, George Orwell's 1984, this novel represents a dystopia in which an all-powerful state controls the conducts and movements of its people in order to reserve its own steadiness and authority. But a major difference between the these two is that, whereas in 1984 control is sustained by continuous regime surveillance, secret police, and agony, power in *Brave New World* is preserved through technological interferences that start before birth and last till death, and that essentially alter what people need. The regime of 1984 sustains power through might and coercion. The rule of *Brave New World* holds control by making its people so pleased and cursorily fulfilled that they don't give attention about their individual liberty. In *Brave New World* the significances of state control are a loss of self-respect, ethics, principles, and sentiments–in short, a loss of humanity. It shows us that improving without being able to think freely eventually brings anything but good. At the prologue part of the we can see the comments from Margaret Atwood about *Brave New World* and she explains it beautifully at her last paragraph she wrote: " It was Huxley's genius to present us to ourselves in all our ambiguity. Alone among the animals, we suffer from the future perfect tense. Rover the Dog cannot imagine a future world of dogs in which all fleas will have been eliminated and dog hood will finally have achieved its full glorious potential. But thanks to our uniquely structured languages, human beings can imagine such enhanced states for themselves, though they can also question their own grandiose constructions. It's these double-sided imaginative abilities that produce masterpieces of speculation such as *Brave New World*."

WORKS CITED

- Dawkins, Richard. *The Ancestor's Tale*. New York: Houghton Mifflin Harcourt, Weidenfeld & Nicolson, 2004.
- Huxley, Aldous. *Brave New World*. 1945. United Kingdom: Chatto&Windus, 1932.
- Orwell, George. 1984. London: Harvill Secker, 1949.
- Atwood, Margaret. *Brave New World*. United Kingdom, 1932.
- Wiesel, Elie. <<Hope, Despair And Memory.>> 11 December 1986.

ALIENATION IN THE SQUARE

Concept Of Alienation

Ensar MACİT

Alienation is defined as "A withdrawing or separation of a person or a person's affections from an object or position of former attachment in the dictionary Merriam-Webster" (2018).

With keeping this description as a scope of this paper, there are also three subtitles of alienation that correlates with the movie *The Square*.

As an inevitable problem of 21st century and heterogeneous societies, self-alienation presents itself among the people who are immigrated from their country, in particularly, have different lifestyles, education systems and culture. Also, for the ones who somehow do not feel themselves as a part of the society suffers this concept. These people, in the end, finds themselves in the middle of nowhere with both external and internal forces and these affects generate men who are estranged from their individuality. Without any bonds to establish to society, these haunted people do not be identified among other groups of people and they finally fall into an illusionary world which only harassment, distress and poverty awaits them.

A dedicated artist, for instance, crafts his work gracefully under the name of an ideology.

When that art is placed on a museum and people earn money through it, both the object and artist would be alienated from its purpose in the end. "The creator or worker considers himself as an 'outsider' or unrelated to his production or work" (Iqbal 50). That work of art which once considered as devoted to just a specific groups, beliefs or ideology turns into a toy at the mercy of consumption society and its masters.

A man does not survive in an industrialized world unless he is a farmer who produces his own product and lives in that circle. So, we need to work cooperatively with people who are surrounding us. Only success can be gained if only people work together for the same purpose. However sometimes that purpose distract us from the meaning or joy of life that meant to us. We just work for gain money and showing off with that. Producing without interrogation and not knowing who is going to be affected with that. Think about a glassmaker who sells his product to a factory which makes horoscope for long range rifles. Glassmaker continuous to craft that material but he is unaware that how many innocence civilians is going to be killed when a terrorist used it on his

rifle. As a result, when all these accumulated, we have become men who distorted the main purpose of ourselves.

Never ending wars of middle-east countries, low income level of poor countries and feeling of insecurity in own country result with immigration of people to countries which offers better security, high incomes, education and more. Today we are more familiar with the word "refuge" than before thanks to aftermath of wars. Immigration process requires a huge adaptation for those who looking for a new household. This new land provides either a brilliant future or it shade off into abandoned country. In 2015, there were around 3.3 million EU immigrants living in the UK up from 0.9 million in 1995 - a rise to 5.3% of the population from 1.5% (Sampson 35). Even if refugees should be taken care of in moral sense and human rights, some countries feel discomfort with that. 'Refuge problem' was Great Britain's one of the central reasons for leaving European Union. As a consequence of these facts, immigrated people run their lives as craftsman, beggar or any low-paid jobs.

Religion has been considered as a one of the

fundamental elements of society and culture. A new born child is met with the god at very early age. Nonetheless that god may disappear over the time and an unorthodox man may not be welcomed in family, school and in whole society. Ideas are suppressed by environment and one's own thoughts victimize himself at the end.

Having different sexual preferences also causes exclusion. That problem is seen both in adolescence and elderly person. Teenagers frequently do not share their predisposition, besides homosexuality is occurred as a shame in society, they do not prefer revealing their sexual identities..." as simply being exposed to out Lesbian Gay peers at school, may actually increase adolescents' negative attitudes toward Lesbian Gay peers" (Heinze 938). Having experience these pressures cast-aside adolescence by social norms and that result with alienation from society.

As a beggar or an unreligious one or a gay, or disabled, all these people morph into aliens in their societies in so far as pityingly looks and prejudice of people.

Since we have been surrounded by building

blocks, harmful gases and over populated cities, we are unable to interact with nature's itself. When we are questioned about spending time on a nature alone without using any defensive instruments, we try to render at first place "what is the nature?" and then answer follows. We have put such distances between us and nature that even recognition or definition of it seems is too far away from us.

"It is claimed that we are alienated from nature because we fail to recognize ourselves as part of nature" (Vogel 187). Steven Vogel explains estrangement from nature with fail to adopting it. We create both nature and un-natural bonds with nature. However how come other animals can build their shelters, produce foods and live on with an harmony with nature but we could not?. We simply wished for more than we had. Animals instinctively have sex only for giving birth, but we do for pleasure and as a stature of power.

Human consider himself as a master of nature who govern it with un-natural solutions such as producing electricity with wind turbines and solar systems. However, dams for instance may change the natural circulation which that means we have a huge impact on nature. As a result, while we are using electricity which we are unaware where it comes from, we are alienated to nature's offers. To preclude this consequence, Steven Vogel suggest that "...instead of master attempting to master nature, we ought to learn to live in harmony with nature, recognizing our bond to it and treating it with the respect and dignity its role as source of all life deserves (Vogel 367)".

THE SQUARE

2017 Cannes Film festival's Golden Palm winner movie *The Square* is directed by swede director Ruben Östlund. Movie runs toward curator of an art museum whose name Christian (Claes Bang) and discusses such concepts like freedom of speech, equality, censorship, trust issues in an ironic way.

In the opening section of the movie, we have been introduced by Christian who is hangover and trying to recover himself for an interview with Anne (Elisabeth Moss). After Christian n complains about insufficient donations even if he is wealthy man, he is questioned which he mentioned it on a website before. He probably could not understand what he had written but he answer that question with asking another question. If you

place an object in a museum, does that make this object as a piece of art? Beyond discussing this question in contemporary art, when that museum is metaphorically considered as a society and the object as people and art as being a part of the society, we see the alienation concept here. That marginalized people never be a part of the society unless that individuals recover their bad labels which is given by society.

The importance of literary works, sculptures, paintings which we have been inherited from our ancestors is indisputable. We have been inspired by them and build our intellection in defiance of those work of arts. In *The Square* we see an old sculpture is destroyed by municipal workers who records destruction with their cellphones in silence. With this scene, Östlund reveals the one of the most argued topics of today which is insusceptibility of society toward their environment nt. They replace that sculpture with a minimalist square with an inscription written which is "The square is a sanctuary of trust and caring, within its boundaries, we all share equal rights and obligations". Ironically, even we have been told about trust, caring, equality we see how actually the really is different from written inscription on square. With keeping this inscription in mind, in following scene, we see a beggar lying on the street, and a woman asks "Do you want to save a human life" through carelessness of the people.

While Christian is explaining the notion of the square in front of the large audience which largely consist of bourgeois, intellectuals and elderly people, he simply sermonizes about caring and helping people. Importance of speech and the ceremony is apparently nothing but stroke their egos. They just pay attention to that speech as a symbol of posture. We can infer their fakeness after their not paying attention to the chief's menu presentation which is interrupted by audience's movements directly to the dinner table. Chief unexpectedly yells them with a scream so that they could respect to him.

Christian and Michael (Christopher Laæssø) decide to write a threat letter and put it on a mail boxes since they are not sure who stole Christian's phone and wallet. They do this because they think they will provide justice for themselves. According to the plan, Michael would take the risk of entering the buildings silently and put the letter however when they have reached to the urban area inside

of a Tesla car, Michael forces Christian to do the job with emphasizing that this is your problem not mine. Christian leaves, and Michael finds himself alone inside Tesla in urban area. He hears a car's growing exhaust sound which make him feel like alone in the jungle even if he is inside a luxury car. When a man approaches to the car and asking for a take a picture, Michael refuses his request and acts like he did not realize that man. In this tense setting, Michael refuses to communicate with that common man due to feeling of loneliness and anxiety.

It is claimed that intelligence is one of the characteristic features that differs us from an animal. As I stated at top of this paper, animals have sex instinctive but sometimes it is the same for humans. Christian and Anne (interviewer) come across at a party held by museum and they spend night together. After they had dull and odd sex, there is condom crises breaks up which Christian does not want to give used condom to Anne so that she could throw it to the garbage. In that scene Christian turns into an alien toward Anne. He might even think that she is going to duplicate his sperms. He gets above himself and counts himself belongs to the upper-class in society. Christian had thought that he had spent that night with another woman, but he ends the night with a stranger. However, Anne has emotional feeling which we can infer it from following scene that she emphasizes his feelings toward Christian. He even has difficulty in remembering her name so that it was a random relationship for him.

Even if it has been said that people have equal rights in society, it is not the fact. As I mentioned at the beginning of this paper, people who are marked by society as homosexual, disabled and bagger are not treated as equal to other part of the society. In scene, while artist explain the notion of his exhibition, he is interrupted by man who has tourette syndrome.

Regardless of his interruptions, forum continues, and everybody show respect to him. However, there is a question that should be asked. Is that man respected whether because of his handicapped or he is one of the top donators of the art gallery? If he would be a common man, he probably would have dismissed from the forum. But people give him a tolerance because of his donations.

In one of the famous scenes of the movie which

is arrival of the ape man at the ceremony of art gallery, members of the art gallery await him with patient and curiousness. Ape man seems a like wild animal however members laugh at him and they know that they are the masters of that animal. Although they have been warned about stay in silence, they do not pay attention to announce and ape man warn them by shouting one of the members. One who ape man selected for dismiss from the group is an artist which is considered one of the significant members of the society. Ape man choses that artist to insult because there is huge gap between people at the bottom of the society and top in terms of social status. Moreover, existence of deprived people is never heard by artist who misinterpreted society and their needs. While show continues, ape man declares with dismissing artist that he is the king of the jungle. In tense atmosphere, ape man eventually y tames intellectuals who are in fancy dresses unlike him. At the end of his performance, he approaches a random woman and tumble down her to the ground and begins to harass her. Man comes and takes ape man down and begins to kick him. We see here how we become indifference to our environment when a woman is beaten help sometimes may come late.

In conclusion, in *The Square*, we have faced with how our promises and thoughts are ironically different from our acts. We always tell ourselves that we need to be live in peace and caring each other. But when this come to action we are indifferent to people who really needs help.

WORKS CITED

- "Alienation." Merriam-Webster.com. Merriam-Webster, n.d. Web. 22 Apr. 2018.
- Heinze, Justin E., and Stacey S. Horn. "Intergroup Contact and Beliefs about Homosexuality in Adolescence." *Journal of Youth and Adolescence* 38 (2009): 937-951. Web.
- Shah, Muhammad Iqbal. "Marx's Concept of alienation and its Impact on Human Life." *Al-Hikmat*, vol. 35, 2015, pp. 43-54.
- Sampson, Thomas. "The Impact of Brexit on Foreign Investment in the UK." *Brexit 2016*, June 2016, pp. 34-53.
- Vogel, Steven. "On Nature And Alienation." *Critical Ecologies*, vol. 1, 2011, pp. 187-205.
- Vogel, Steven. "Marx and Alienation From Nature." *Social Theory and Practice*, vol. 14, no. 3, 1988, pp. 367-387.

Bisiklet Terimleri ve Çeviri

Burak Hüseyin EKSELİ

Bisiklet, kimilerimiz için bir çocukluk hevesi, kimilerimiz için ulaşım aracı ve kimilerimiz için de bir spor aletidir. Avrupai bir icat olan bisiklet, sadece görüldüğü kadarı ile sınırlı değildir; çeviri, Türkçeleştirme örnekleri ve dilimizin değişiminin izlerini de taşımaktadır. Bisikletin kültürümüzle tanışma dönemi ise, dilimizin Fransızcaya maruz kaldığı bir döneme rastlamaktadır.

Dilimizde yer almayan bisikletin, icat edildiği dönemle birlikte dilimize giriş yapmasıyla, terimler konusunda gerek çeviriye, gerek yabancı terimleri Türkçeleştirmeye gidilerek bir terminoloji oluşturulmuştur. Bu şekilde ortaya çıkan terminolojide, "bisiklet" kelimesi Fransızca "bicyclette" kelimesinin okunuşuyla birebir olarak geçmiştir; bir başka örnek de Fransızca kökenli "derailleur" ile "vitesse" kelimeleri sadece bir kelime ile ifade edilebilir bir duruma gelmiştir "vites" ancak, zaman içerisinde ülkemizdeki bisiklet camiasının büyümesi ile birlikte ve yeni çevirilerin gelmesi ile birlikte "derailleur" kendisini "aktarıcı" kelimesine, tıpkı arabalardakine benzeyen bir yapıya sahip

olan "aktarıcı sistemi" ise kendisini "vites sistemi" bırakmıştır. Bununla birlikte, "jante" "pédale", "frein" "guidon" Fransızcadan doğrudan doğruya, "jant", "pedal", "fren" ve "gidon" olarak Türkçeleşmiştir. Dilimizde "bisiklet" kelimesi yerine kimi zamanlar "velespit" kelimesi de kullanılmaktadır ve yine aynı şekilde, bu kelime de Fransızca "véloçipède" kelimesinin Türkçeleştirilmiş halinden ortaya çıkmıştır. Halk ağzında bisikletin "iskeleti" dediğimiz "kadro" kısmı ise muhtemelen Fransızca "Cadre" kelimesinin İtalyan kuzeni "quadro" kelimesinden dilimize geçiş yapmıştır. Bisiklete biraz daha yakından baktığımızda "vites" sayısını belirleyen mekanizma konusunda tam bir dil birliği bulunamasa da, sırasıyla kullandığımız kelimeler, çark, kaset ve dişlidir; bu kelimelerin kökenlerini sırasıyla yazdığımız vakit "çarh" Farsçadan ve "casette" Fransızcadan dilimize giriş yapmışlardır; "Dişli" ise Türkçe bir sıfattır. Sözü geçen mekanizmayı çalıştırmak için kullanılan "zincir" adlı parçanın kelimesinin kökeni de Farsça "zencir" den gelmektedir. "Pedal" çevirdiğimiz "aynakol" adlı mekanizma ise Türkçedir. Dilimize

Fransızcadan gelen bisiklet terimleri bir şekilde Türkçeleşmiş iken, İngilizceden gelen terimler bilakis kendini muhafaza etmiş ve dilimizde kalmayı sürdürmüştür; lakin dilimize giriş yapan İngilizce kelimelerin büyük çoğunluğu, yarış esnasında veyahut sürüş tekniklerinde kullanılan terimlerdir. Bisiklet parçalarıyla ilgili olarak İngilizceden dilimize giriş yapan başlıca örneklerden birisi, yol bisikletlerinin gidonlarının alt kısmına verilen addır "dropbar" lakin zaman içerisinde yol bisikletlerinin gidonları boynuzları anımsattığından dolayı halk ağzıyla "boynuz" denmiş, takip eden süreç içerisinde İngilizce bilen sürücüler "dropbar" ismini kullanmış, İngilizce bilmeyenler veyahut İngilizce kullanmak istemeyenler de "boynuz" kelimesini günümüze taşımıştır.

Sonuç olarak toparlamak gerekir ise; bisiklet dilimizin yoğun bir şekilde Fransızcanın etkisi altında olduğu bir dönemde kültürümüze giriş yapmıştır; lakin bisikletin icadından önceki dönemlerde dilimize giren ve bisikletin de üzerine yer alan parçaların isimleri ise Farsçadan gelmişlerdir. Dilimizde İngilizcenin etkisi bisikletin

icadına kıyasla daha geç döneme rastladığından dolayı İngilizce, bisiklet parçaları üzerinde Fransızca ile mukayese edildiğinde pek yer edinmemiştir; bisikletin ülkemizde geç dönemde yayılmasıyla birlikte etkisini göstermiştir.

Çeviri Teknolojileri ve Gelişimi

Tatyana BAYZAR ÇARIKLIYAN

Güden güne yaşlanan fakat her gün bizlere bir yenilik sunan bir dünyada yaşıyoruz. Hızına yetişemediğimiz yenilikler ve gelişmeler içeren teknoloji ile yaşıyoruz. Bu teknolojik gelişmeler hemen hemen hepimizin günlük hayatının bir parçası oldu üstüne üstün bizlere yeni imkanlar ve fırsatlar sunuyor. Teknoloji işte, okulda, evde, seyahatlerde Ekonomiden sağlığa, mimariden savunma sanayine, sanattan spora kadar aklımıza gelebilecek her alanda bu değişimi görmek mümkündür profesyonel ve günlük yaşantımızın her yerinde. Doksanlı yıllardan sonra bilgisayar ve internettin hayatımıza girmesiyle birlikte bu değişimi daha somut olarak görmek mümkündür. Ben insanların bilmedikleri üzerine gitmesiyle yeni fikirler ve çözüm yolları arayışları sayesinde birçok gelişmeyi hayatlarımıza soktuğunu ve bugünkü teknolojik gelişmeleri temellerini attıklarını şimdi ise kat ve kat yukarılara taşıdıklarını inanıyorum fakat bu gelişmelerin sonu hiçbir zaman gelmeyecek çünkü insanoğlu her zaman bilmedikleriyle yaşayacak ve kafasındaki sorulara hep bir cevap arayışı içinde olacaktır. Teknolojik alanda yaşanan bu denli gelişmeler çeviri alanında etkilemiştir.

Geçmişten günümüze çeviri alanında yapılan gelişmeler bir yandan bizlere olanak sunarken tercümanlar ve çevirmenler gelişmeleri incelemeye, yararlanmaya ve kendi alanlarına uyarlamaya gayret göstermektedirler. Günümüzde teknolojik gelişmelerin Çeviri alanına sunduğu imkanları incelediğimizde otomatik çeviri yapan araçlardan tutunda çeviri belleklerine, kelime sayaçlarından dönüştürme uygulamalarına içerik bulma araçlarından sosyal medya uygulamalarına kadar uzanan çok sayıda yazılım ve yardımcı kaynağın çevirinin hizmetine sunulduğunu görmekteyiz. Bu imkanların çoğu bilgisayar ve internet teknolojilerine bağlıdır.

Çeviri alanında teknolojinin çevirmenlere birçok projede tutarlı ve hızlı tercüme olanağı sağlamakla tercümanın zamandan tasarruf etmesine, daha fazla projede yer almasına imkân veriyor ve dolayısıyla daha fazla gelir elde etme imkânı müşteri memnuniyeti ve yeni müşteri portföyü oluşturma imkânı sağlıyor.

Tarihe şöyle bir göz atarsak birçok önemli tarihi isimlerden gelen birçok fikirler ile karşılaşacağız. 1629'da Fransız Filolog ve matematikçi Rene Descartes, rahip Mersenne'e bir mektup yazar ve

ortak bir dil oluşturmayı önermiş ve diller arasında çeviri yapacak bir sözlükten bahsetmiştir. (Yaguella, 1944). Descartes dönem dikkate alınmasa da bu öneriler makine çevirisi hakkında ilk fikirler olarak kabul edilmektedir (Yrd. Doç. Dr. Erdiñ ASLAN, Translation Technologies Past to Present). Üç asır sonra 1930'lu yıllarda Fransa ve Rusya'da iki farklı tercüme mekanizması patenti verilir (Novak2015, (Yrd. Doç. Dr. Erdiñ ASLAN, Translation Technologies Past to Present). Mekanik Beyin adlı mekanizma patenti 22 Haziran 1933 tarihinde Georges Artsouni tarafından alınır ve bu mekanizma kelime dizelerini diğer dillerle eşlemeyi amaçlar. Bu şekilde makine çevirisi yavaş yavaş hayatımıza girmeye başlar.

Georgetown Üniversitesi ve IBM işbirliği ile 1954 de ilk makine çevirisi yapıldı. Sitem belleği sistem belleği 6 gramer kuralı ve 250 kelimedenden oluşan Georgetown deneyi olarak bilinen bu deneyde IBM 701 bilgisayar kullanmıştır ve bu ortaklık ile 60'dan fazla Rusya cümleyi İngilizceye çevirmişlerdir ayrıca makine çevirisinin bir sorun olmaktan çıkacağını da söylemişlerdi. (Chérageui, 2012:161).1970li yıllara kadar

makine çevirisine olan yatırımlara devam edilmiştir. Janet Pak 30 sayfalık bir raporunda makine çevirisini olanaksız kılarak bu konuya son noktayı koydu.

İnsanların ve Makinelerin Dil Çevirisinde Gerçek Yeri (The Proper Place of Man and Machines in Language Translation) adlı makalesiyle Martin Kay 1980 yılında çeviri alanındaki talebin ve ihtiyacın sürekli arttığını ve bu taleplerin tam olarak karşılanmadığını belirterek çeviri belleklerinden bahsetmiştir (Şahin, 2013:43-44). Çeviri belleklerinde çevirmen tarafından açılan kaynak dosya belleğe tanımlanır, eşleşmeler çıkartılarak hedef dosyaya aktarılır, eşleşmeler benzer veya tamamen aynı olabilir. 24 dilden oluşan ve çevirisi yapılan sözcük sayılarının yıllık güncellemelerini ve oranlarını açıklayan bir istatistik Avrupa Birliği Çeviri Müdürlüğüne yayınlanmıştır. Maalesef ki bu diller arasında Türkçe bulunmamakta.

Bilgisayar destekli çeviri 1990lı yıllarda hayatımıza girdi ve 60lı yılların otomatik çevirisine göre çok daha gelişti ve e-mail daha sık olarak iletişim aracı haline geldi ve iletişim anlayışında ciddi değişikliklere fırsat verdi hemen hemen çeviri sürecinin başından sonuna kadar yararlanılmaktadır.

ARKA KAPAK İÇİ

Sosyal medya araçları ve internet çevirmenlere hem kendi hem de farklı ülkelerdeki çevirmenlerle iletişime geçme, problemlerini çözmelerine, güvenilir iş bulma vs. olanakları sunmakta. Yapay Sinir ağlarıyla donatılmış eş zamanlı çeviri yapabilen araçlar ise son zamanda çeviri alanında yapılmış en yeni gelişmedir. Yapay sinir ağlarıyla donatılmış çeviri araçları çalışma sistemi ses tanıma yoluyla konuşmaları sekmenlere böler çeviri motoruna iletir ve hedef dile çevrilir. Örneğin Google sohbet (Google Talk) 25 dilde çeviri yapabilen ve Skype translator birer gerçek zamanlı çeviri robotudur.

Sonuç olarak geçmişte her ne kadar yapılan girişimler ve projelerden istenilen sonuçlar elde edilememiş olsa da bu çabalar şimdiki teknolojik imkanlarla birleşerek çeviri alanında büyük gelişmelere zemin hazırlamıştır. Ayrıca günümüz çevirmenlerine büyük olanaklar ve faydalar sunmuştur. Tabii ki bu yenilikler sadece yazılı

çevirilere destek vermekle kalmamış sözlü çevirilerde de bizlere ek imkanlar olduğunu söylemek hiç te yanlış olmayacaktır.

KAYNAKÇA

- http://www.academia.edu/30992571/Ge%C3%A7mi%C5%9Ften_G%C3%BCn%C3%BCm%C3%B-Cze_%C3%87eviri_Teknolojileri
- Novak, M. (2015) Google tercüme Soğuk Savaş ürünü mü? http://www.bbc.com/turkce/ozeldosyalar/2015/01/150108_vert_fut_google_tercume Erişim: 24.20.2016
- Yaguello, M. (1944) Hayali Diller: Söylenceler, Ütopyaalar, Fantazmalar, Kuruntular ve Dilsel Kurgular, çev. Necmettin Kamil Sevil, Yapı Kredi Yayınları
- Chérargui, M.A. (2012) Theoretical Overview of Machine translation, Proceedings, ICWIT 2012
- Şahin, M. (2013) Çeviri ve Teknoloji, İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayınları-İzmir

İstanbul Aydın Üniversitesi

Beşyol Mah. İnönü Cad. No: 38 Küçükçekmece / İSTANBUL

Tel: 444 1 428 Faks: 0212 425 57 59

www.aydin.edu.tr | 444 1 428